Képes Vasárnap

Szent István ünnepe

20 fill.

34. szám. 1940 augusztus 25.

A Szent Jobb elindul a Várból.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök, a kormányzó ur képviseletében, a körmenetben.

A hercegprimás a Szent István-napi körmenetben. — Alsó kép: Albrecht királyi herceg, József királyi herceg, József Ferenc királyi herceg a körmenetben.

Szent István

Midőn első királyunk alakját most a világválság szörnyü hullámverései között felidézzük, az az első érzésünk, hogy országépitő nagy művének eszmei tartalma s lényege még mindig uj. A halála óta eltelt kilencszáz esztendőnek történeti távlatában még mindig egészen közel van, nem kezdte ki az idő, tetteit, gondolatait, eszméit nem tette elavulttá a kritika. A történelem alig ismer uralkodót, aki olyan szilárd alapzatot vetett volna meg országa számára, mint Szent István, talán még Hódító Vilmos angol király sem.

Régóta foglalkoztak Magyarországon Szent István országrendező művével annyit, mint az elmult húsz esztendő folyamán. A különböző korok a nagy uralkodó műveit más- és másképpen értékelték. Szekfü Gyula mutat rá arra a Tudományos Akadémia kiadásában nemrég megjelent — Szent István — művében, hogy nemzete bizonyos korokban közeledett hozzá, máskor pedig mintha eltávolodott volna tőle; csak a katolikus egyház ragaszkodott törhetetlen hűséggel mint szentjéhez. A középkoron keresztül érthető módon a legnagyobb mértékben tisztelték a magyar katolikus egyház első szentjének emlékét. Később az egyházszakadás után kissé elhalványodott a szent király nimbusza, de Pázmány hivatkozik rá és hivatkoznak rá néha a többi katolikus irók is. Kultuszát a szatmári béke után a felvilágosodott abszolutizmus kora, melyet történetiróink ujabban barokk kornak szeretnek nevezni, elevenitette fel, amiben Mária Terézia királynőnek igen nagy része volt. A királyné hozatta el a Szent Jobbot Raguzából, majd felvette mint szentistváni tradiciót, az apostoli királyi cimet és megalapitotta a Szent István-rendet, nemcsak Magyarország, hanem az egész Habsburg birodalom első polgári érdemrendjét. A XIX. században az ugynevezett liberális korban kissé háttérbe szorult Szent István XVIII. századi kultusza. A katolikus egyház azonban nem engedte elaludni, minden esztendőben nagy fénnyel ünnepelte meg a katolikus királyság megalapitójának emlékét. A háboru után a Szent István-kultusz ismét felujult, mint a nemzet nagy és nehéz megpróbáltatásainak napjaiban annyiszor.

A magyar történelem mélyreható részletkutatásai azt mondhatnánk teljesen tisztázták a nagy király egyéniségét. Ma már tudjuk, hogy rendkivül művelt ember volt. Elsajátitotta korának egész nyugati műveltségét. Apostoli lelkületü volt, jó ember, a béke fejedelme akart lenni és nem rajta mult, hogy az mégsem lehetett. Ő a maga személyében megtestesitője azoknak a keresztény erényeknek, amelyeket az ő trónraléptekor a clugny-i szellemben megujult katolikus egyház hirdetett. Mélységes keresztény hite mellett azért megmaradt magyarnak. Nem olvasztotta bele országát politikailag is az akkori nyugati keresztény közösségbe; a középkori univerzálizmus korában megmaradt magyarnak. Az, hogy az állam összeforrott az egyházzal, az általános európai jelenség. Ennek a két intézménynek kapcsolatai minden nyugateurópai államban a legszorosabbak, egészen a világtörténeti ujkorig, amikor a reneszansz és a reformáció a nagy európai egységet felbomlasztották. Kora szellemének engedelmeskedett akkor, amikor az uj államot az egyházzal annyira összeforrasztotta.

Szent István élet- és világszemléletét a legtökéletesebben a fiához intézett Intelmek mutatják. Az Intelmek remek latinsággal megfogalmazott, szinte klasszikus irásmű. Kiolvashatjuk belőle, hogy a király hatalmát szigoru erkölcsi törvények korlátozzák s legfőbb kormányzati elve a nagy királynak a keresztény irgalom, az igazságosság, az alattvalók testi és lelki szükségleteiről való gondoskodás.

Alkotmányunk fejlődése Szent István királlyal kezdődik. Természetesen még nem lehet szó Szent István korában modern alkotmányról, de kétségtelen, hogy egész jogrendszerünk a Szent István féle alkotmány- és jogrendszerből fejlődött. Az Intelmek hires tétele az egynyelvü országról Magyarországon ma is időszerü. A Szent István szellemében berendezett Magyarországon az összes fajok békében élhetnek egymás mellett.

A békekötések utáni megpróbáltatásoknak kellett, ugy látszik, elkövetkezni, hogy Szent István kultusza egyetemes magyar kultusszá váljék, hogy emlékét minden magyar egyformán tisztelje. A katolikusok tisztelik benne egyházuk szentjét, az apostoli lelkületi téritőt. A protestánsok tisztelik benne a krisztusi erények megtestesitőjét. Azoknak a nagy tulajdonságoknak a reprezentánsát, amelyeknek minden jó keresztényben meg kell lenniök.

Szent István minden magyar Szent Istvánja, a szentistváni gondolat időszerübb, mint bármikor, eszmei hagyatéka égő szövétnek a mának bizonytalanságában és megpróbáltatásaiban.

Balla Antal.

A bokrétások készülnek otthon Pestre . . .

Főpróba és készülődés a Városi Szinház mellett.

A jubiláló Gyöngyösbokréta

Nagy tengerek mélyén felmérhetetlen kincsek sokasága hever. Olykor-olykor a kutatás lázától hajtva, kiemelnek a tengerfenékről egy-egy elrejtett kincset. Ilyenkor az egész világ csodájára jár és ámulva néz a tenger rejtelmes mélységei felé. *A magyar népi élet óceánjának mélyén is elrejtett kincsek garmadája rejtőzik.* Fellelhető ott minden, ami magyar. A századok ugy huztak át a magyarság fölött, mint sebesszárnyu sirályok. A magyar élet minden ősszépsége történelmünk véres hullámverésében lassan a mélyre került. Tiz évvel ezelőtt indult el a magyar bokréta-mozgalom. Ma már mindenkinek látnia kell, hogy ez a mozgalom a magyar kincskeresők utját járta. Nem a mozgalom történetét akarjuk itt megirni. Célunk néhány sorban rámutatni, *mit jelent a magyarság szempontjából az e mozgalomból kisarjadt Gyöngyösbokréta!*

Jelenti mindenekelőtt azt, hogy *a magyar falu ebben a mozgalomban megtalálta önmagát.* A világháboru utáni magyar falu egészen más, mint a háboruelőtti. A falu férfinépe bejárta a háboru sodrában a fél világot. Hazatérve, szinte észrevétlenül kezdte átalakitani a falu arculatát. Más lett a falu lelkisége, más a kulturája, más az öltözködése, más a dalolása, más a tánca. Ekkor jött a bokréta-mozgalom. Épen a legjobbkor! Még nem volt késő. A mozgalom tűzlelkü apostola hamarosan talált munkatársakat. És egyszeriben ráébredt a magyar falu, hogy az ősi dal, tánc és ruha elhagyásában a magyarságát tékozolja el. Csak egy kicsit fel kellett rázni, csak meg kellett érinteni a falu lelkét és máris visszakanyarodott a magyar hagyományok utjára.

Budapest szempontjából is felmérhetetlen a jelentősége. A főváros hosszu ideig csak operettfalut ismert. E hamisan csillogó falu népét nem is tudta igazán és őszintén megbecsülni. A Gyöngyösbokréta-csoportokban a hamisitatlan magyar falu jelent meg a főváros népe előtt.

Ezen tulmenően otthont talált, hacsak néhány napra is, a fővárosban az igazi dal, a magyar tánc és a szépséges magyar viselet. Más szóval, *a bokrétás falvak kiküldöttei eszméltették a főváros népét mindarra, ami valóban magyar.* És ha ujra hódit a magyar fővárosban a magyar dal, ha feltünik ma már elég sürün a magyar viselet, akkor ebben kell meglátnunk a bokréta-mozgalom jelentőségét a magyar főváros szempontjából.

Kitünik mindebből, hogy az egyetemes magyarságnak roppant értéket hozott a Gyöngyösbokréta. Mert minden bokrétás a magyar gondolat és a magyar érzés zászlótartója.

Bárd.

Matyók a Városi Színház melletti parkban.

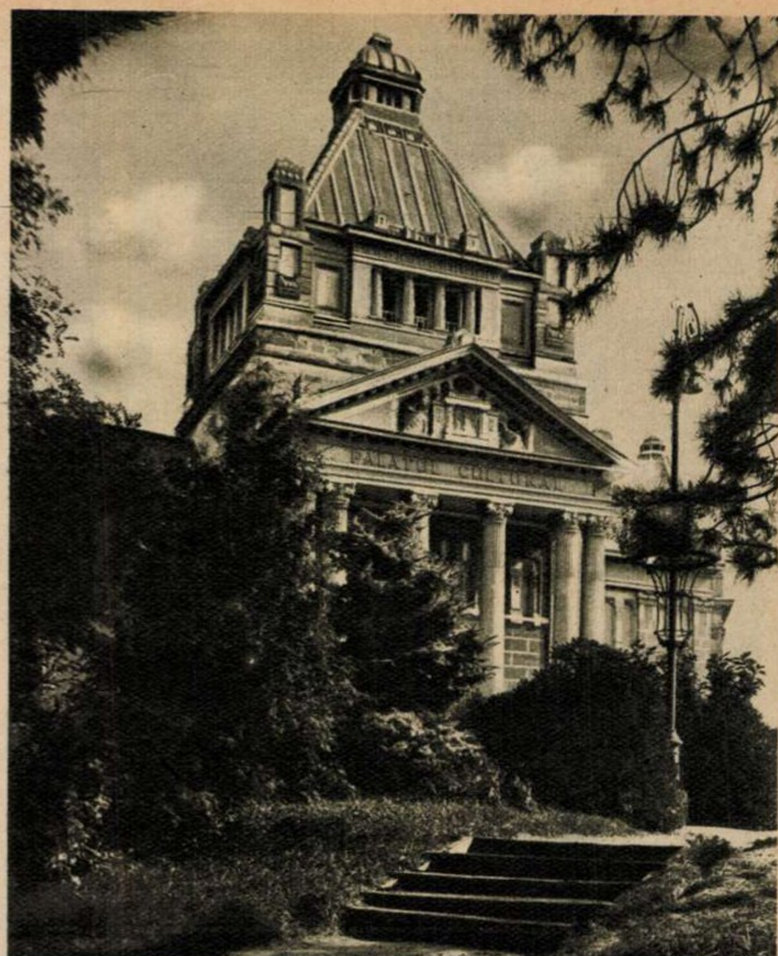

A bokrétások Budapestet is megtekintik.

Aradi parkrészlet.

A kulturpalota Aradon.

Az aradi Fő-utca. — Alsó kép: a városháza.

A r a d

Egy darab Rónaság látogatott be abba a zárt és eszményileg egységes tömbbe, ahol pedig már csipkézettek a tájak és másfélére ütik a házakat s az élet szigorubb módjait. Uri méltóságteljes nekiterjeszkedéssel fekszik el a Maros jobb partján az erdélyi hegyvidék palánkjáig ez a három oldalról alföldi város.

Küszöbváros, mint a Partiumbeli Nagyvárad is, egykori szükebb hazám. Valami végződik vele; valami pontosan ki nem fejezhető. És valami kezdődik rajta tul. Emitt még ráérős, dús keleti elfekvés, ott már nyugtalanitóan tüskös formák, ingerlő, szúrós, friss-fanyar illatok, őstől fogva rezdülőbb éberség és pezsgőbb cselekvés.

Aradnak a sorsa is a küszöböké. Átjárogattak rajta nemzedékek és századok, anélkül, hogy valami sok figyelmet áldoztak volna rá. Arad nem tartozott a bőséggel dédelgetett városok sorába. Amivé lett, a saját büszke erejéből lett, attól fogva, hogy Szent István király megajándékozta vele hűséges bajnokát — Orad leventét —, mint ezt a krónika regéli.

*

A belváros valamelyik szerényebb budapesti kerületnek is beillenék. Sok díszes temploma, püspöki palotája, hires Lyceuma, megyeháza és szinháza megragadja a szemlélőt. A városháza is impozáns, noha kivitele nem egészen tervezőjének, Lechner Ödönnek elgondolása szerint sikerült.

Husz éve még a város Szabadság-terén pompázott az aradi vértanuk szobra is, melyet azonban mintha kezdettől fogva kerülgetett volna a fátum. Már a harmadik mementós kisérlet volt. Elsőként egy hatalmas, éppen tizenhárom águ, kiszáradt eperfa szerepelt, néhai Barabás Béla országgyülési képviselő atyjának, Péternek telkéről. Ezt a fát még a kivégzés gyásznapjának délutánján kiemelték az udvarból és a vesztőhely Prokorny őrnagy magántulajdonában levő helyére vitték, ahol leásták, tizenhárom száraz gallyán a tizenhárom mártir papirosra hevenyészett nevével. A fára egy élővirágkoszorut is dobtak. De a meggyötört szivü zarándokok áradata hamarosan elindult és még aznap valósággal szétszedte a fát. Mindenki akart emlékül legalább egy falatka rostot. *1871* október 6-án szerény kis kő került a sivár fatörzs helyére. Ezt azonban rövidesen tulnőtte a gyom, majd megmagasitott alakjában az árviz lepte be hordalékával. Hosszu idő, 988 kibocsátott gyüjtőív és tizévi gyüjtés kellett ahhoz, hogy a lekoldusodott társadalom elő tudja kaparni azt a 100.000 forintnyi horribilis összeget, melyre egy igazán méltó mű felállitásához szükség volt. A gyüjtéssel fáradságot nem ismerve szorgoskodók nevei közt egy különösen érdekeset is találunk. Özv. *Purgly Jánosné* nevét... A történelmi jelentőségü területet megvásárolták a magántulajdonostól. A pénzt a rokonváros Nagyvárad jogakadémiájának ifjusága házalta össze hozzá. *1877* január 27-én, 250 körmöci arany értékben, valahára ki lehetett irni a szoborpályázatot, melyet azután „A Haza Minden Előtt" jeligéjü pályaművével Huszár Adolf szobrászunk nyerte meg. A mester azonban *1885* január 21-én váratlanul elhunyt és a terv kivitelére most Zala György kapott megbizatást. Mikor az emlék végre elkészült, Ferenc József megneheztelt miatta. Három évtizeddel később pedig kegyeletlen kezek le is döntötték a pompás alkotást, a magyar szobrok rombolásának kietlen korszakában.

*

Arad vára közel 300 év történelmének emlékeit őrizte. De valódi erőddé kiépittetését Mária Terézia kezdeményezte és utóbb II. József fejezte be, Vauban rendszere szerint. Ennek a gyászos várnak közepén négyszögalakban épült, ugynevezett „fő-vártaházba" kerültek vasrostélyos ablakok mögötti két-két szobáikba a bebörtönözött vértanuk és egy ködös szombati napon — október 6-nak reggeli 6 óráján — innen indultak el kivégzésükre, a törtlábu Damjanich rozoga parasztszekerén ülő, aranysujtásos veresruháju hóhérral együtt. Az őrség nagy része belebetegedett a szörnyü aktusba. De volt a különben marcona katonák közt, akit nagy kockázatok mellett még tollra is ihletett az irgalmatlan magyar sors, ugyhogy idegen létére, a vértanuk neveinek kezdőbetüiből titkon emlékeztetőt irt a hátramaradó nemzet számára.

„Pannonia! Vergiss Deine Todten Nicht, Als Klaeger Leben Sie!" (Magyarország, ne feledd halottaidat, mint vádlók élnek ők.)

*

Hosszu és elszánt küzdelmet vivott Arad a szabad királyi város jellegért és jogokért, mig

A máriaradnai hires templom.

Világos vára.

1826-ban végre megkapta a kiváltságot... akkor mesébe illő 350 ezer forint árán.

A környékbeli dzsentrik találkozóhelyének, a megyeszékhely Aradnak nevét hajdan mellléknévvel társitva szokták emlegetni. Ez a jelző az „uri" szó volt. Arad uri város — hallottuk. Az uriságot azonban mégsem annyira a rangra, mint inkább a müveltségre értették. És igazán, vidéki város létére, Arad szinte tobzódott az iskolákban, könyvtárakban, közművelődési és humanitárius intézményekben, alapitványokban, melyeknek jótéteményeiből természetesen idegenajku szülötteit sem zárta ki. A két évtized előtti magyar parlament számos ismert nevü nemzetiségi harcosa itt köszörülte ki fegyvereit a nagy tornákra és még az sem mondható, hogy üres iszákkal vonultak volna ki a közélet küzdőterére.

Iskoláin és közművelődési intézményein kivül még valamiről emlegették gyakran Aradot. Vidéki állapotához képest szokatlanul igényes napi sajtójáról. Három figyelemreméltó lapja volt már a régi békevilágban is. Itt volontőrködött Gárdonyi Géza. Itt szerkesztett Reviczky, majd később Szudy Elemér. A nagy világváltozás után meg éppen lendületes versenyre gyürkőzött az aradi ujságirás, ugyhogy még a hirtelen országos rangba került kolozsvári nagylapok szerkesztőségeiben is illett mindennap az aradi ujságokat átnézni.

*

Az a hivatástudat, mellyel Arad a vesztett szabadságharc után minden hivatalos támogatás nélkül is eltartott egy magyar szinházat és életrehivta, fenntartotta a Kölcsey irodalmi társaságot, nem veszett ki sem Aradból, sem a Kölcsey egyesületből. Ez utóbbi az elmult iskolaév végén ismét pályázatot hirdetett, még pedig ezuttal szinpadi és olyan műre, melynek iskolai szinpadon az *ifjuság* vegye hasznát. A pályázat éppen jövő hó 15-én jár le...

*

A városnak hajdan igen jelentékeny kereskedelme, ipara, főként szeszgyár-ipara volt. Még Ázsiába és Afrikába is exportált. Ezek a vállalkozásai az utóbbi két évtizedben azonban, hibáján kivül, elcsökevényesedtek. Azoknak a határperemvárosoknak sorsa érte el Aradot is, melyek kellő kifutásu mögöttes vidék híján szűkölködnek. A nagy üzemek gépei mind szórványosabban rengették a termelőkedvü földet és a füst egymásután apadt ki a sudárló gyárkéményekből. A város mintegy álomba merült.

*

Nagy multról álmodhatott Arad. De ebben a multban valahogy már az ősidőktől fogva több volt a borus, mint a vidám szín. *1132*-ben a szabadban sokadozó országgyülésen — aminő akkor már harminc éve nem volt — Uroz fejedelem leánya, a déli vérü, szilaj Ilona királyné itt állt kegyetlen bosszut férjének, Álmosfia Vak Bélának megvakittatásáért. Hatvannyolc legjava főur esett a vérbosszu áldozatául, köztük az ispánfi Miklós és Majnót: két tag a Majláth-család ősei közül. *1459*-ben II. Mohamed szultán lovasai száguldozták Arad környékét és szedték a janicsárokat, mig *1551* szeptember 18-án rá is szakadt a városra a „törökbaj". *1658* julius 14-én II. Rákóczi György törökverésével Klió egy nyaláb fénysugarat vetett ugyan Arad történetének üszkös máglyájára, de *1849*-ben ez a fény már a lehengerelt magyar szabadságharc áldozatainak halálsápadt homlokán tört meg.

Kossuth Lajos „volt magyar polgár", 1883 Martius 15-én, nyolcvanéves korában ezt irta a városról:

„Arad pedig a magyar Golgota."

Magyar sóhajok városa lett Arad. Busongó és vágyakozó sóhajoké, melyek egybecsavarodnak olykor a Maros felszálló páráival és elterülnek aztán messzegomolygó ködként a gazdag szőlőskertek feszengő tőkéi fölött.

*

Hányatott sorsu város volt Arad és alkalmasint ennek a körülménynek tudható be, hogy hirneves tudósok, irók és képzőművészek inkább csak megfordultak ezen a tájon, mint ahogy a Partium-beli másik küszöbváros Nagyváradról is inkább csak elindultak. De született itt valaki mégis! Noirmoutier csendes hőse, *Kuncz Aladár*, a Fekete Kolostor ragyogótollu irója és Trianon legszelidebb, legszerényebb vértanuja, akinek neve egyszer még kőbe, ércbe fog költözni. Jogos része neki Aradon egy mindig frissszalagos babérkoszoru, közel a másik tizenhárom egykori emlékművéhez. Nyugat rajongójának szerelmét hihetetlen gyötrelmekkel fizette meg az elvakult Franciaország. Ez néhány hét óta sokszor eszembe jut és azt mondom ilyenkor mély borongással: van vezeklés. És a vezeklést semmi emberteleségért nem lehet elkerülni.

*

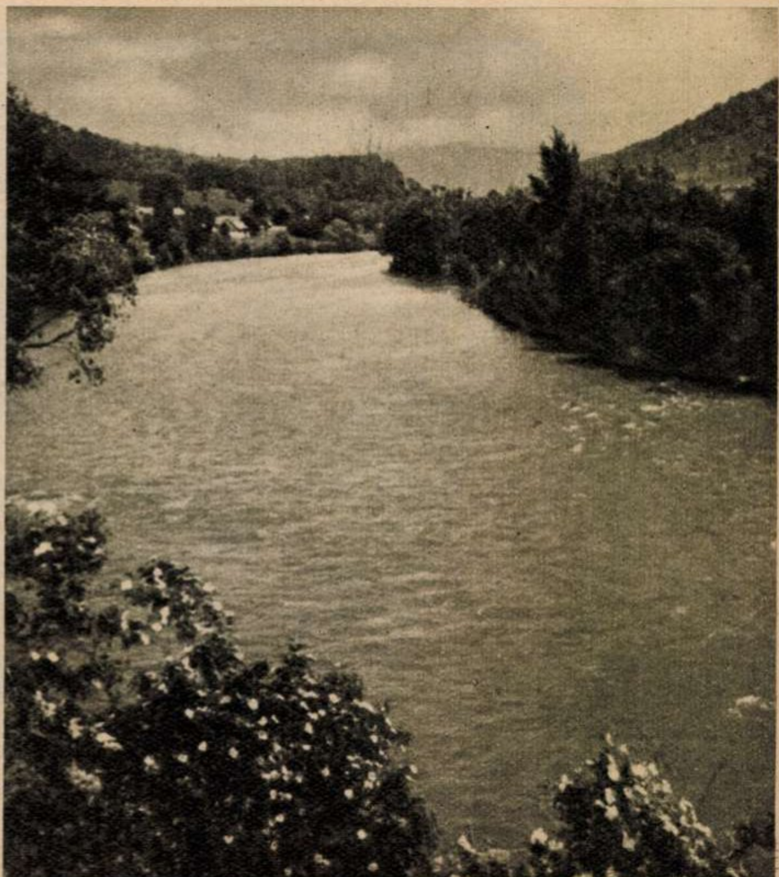
Ki vigasztal meg minket, ha már nagyon könnypárás a szemünk? Ki ad búért, bajért enyhülést cserébe? Küzdelmes két évtized óta a kormányzói pár. A lázongás elbékél szivünkben, a szellemek aureolásan a magyar história lapjai közé suhannak, dicsőségben nyugodni, a temetések fáklyáit a jövendő életvizébe mártjuk és elmosolyodva emlékszünk annyi gyászos dátum után egy boldogra.

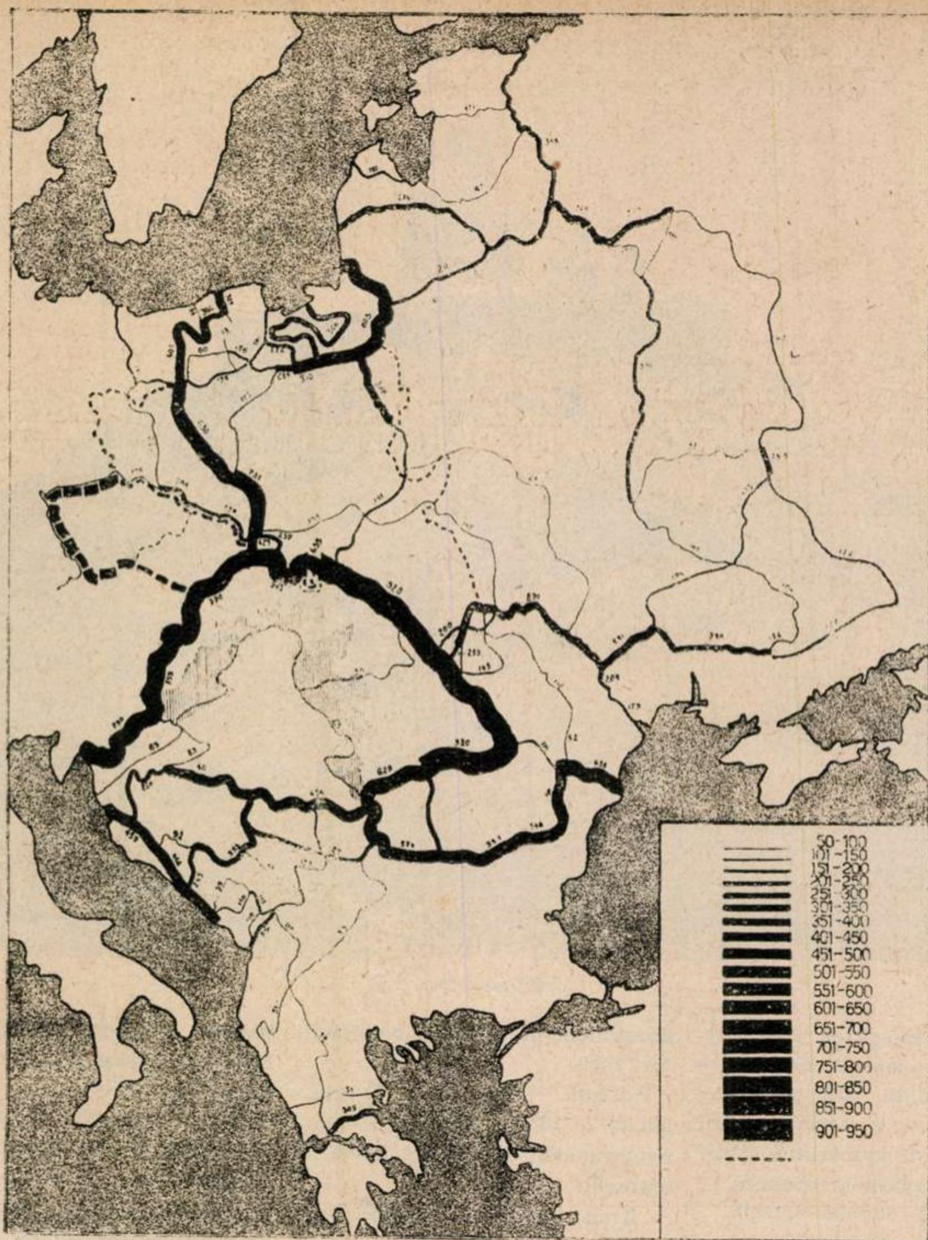
1901 julius 22... Arad régi Purgly-kuriájából magyar módra való négyesfogatok gördülnek elő. Itt, Arad áldott falai közt esküdött örök hűséget a nemzet jövendő nagyasszonyának, a százszorszép Purgly Magdának egy nagyrahivatott ifju, egy karcsu, daliás sorhajóhadnagy, ma kormányzónk: az országnagyobbitó Horthy Miklós.

Gulácsy Irén.

Alsó képek. Baloldalon: Déva vára, jobboldalon: részlet a Maros felső völgyéből.

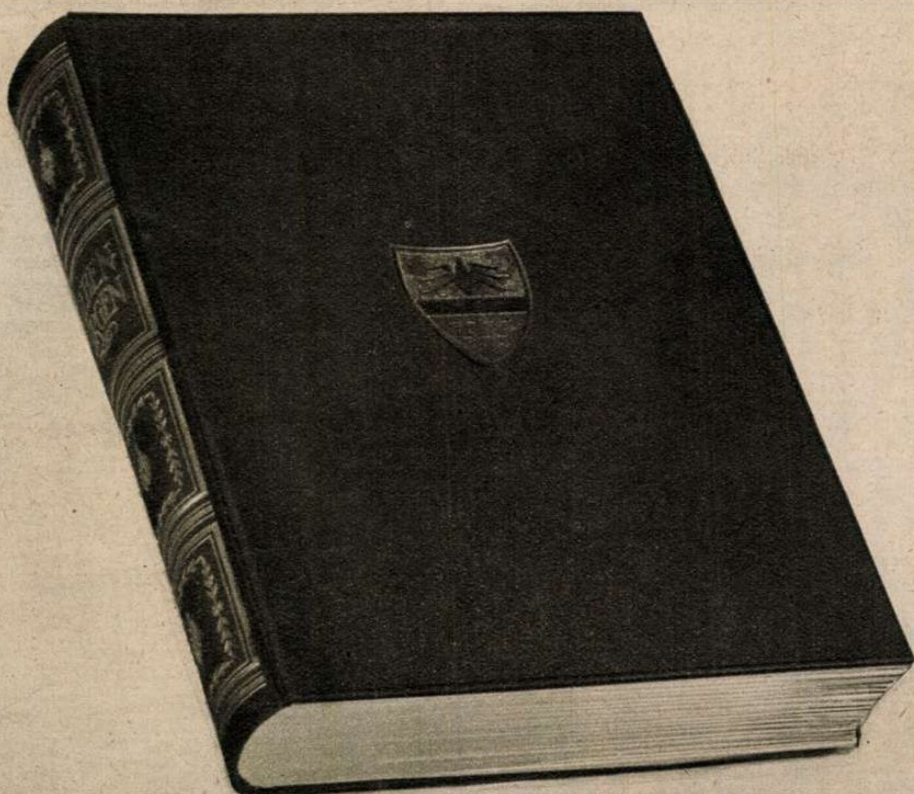

KARTE DER GRENZBESTÄNDIGKEIT IM GRENZRAUME WEST- UND OSTEUROPAS IN DEN JAHRHUNDERTEN NACH DER VÖLKERWANDERUNG (V. J. 1000 B. Z. J. 1920). GEZ. VON DR. ANDREAS RÓNAI.

Die Breite der Grenzlinien veranschaulicht die Zeitdauer des Bestehens. Die gebrochenen Linien sind wichtigere Landesgrenzen innerhalb der Reiche. Die schraffierte Zone im Inneren Ungarns ist die Grenzzone der Türkenherrschaft. Hier bestand eine fest bestimmte Grenze nur während eines kurzen Teiles der Türkenzeit.

KARTE DER BESTÄNDIGKEIT DER GRENZEN AUF DER IBERISCHEN HALBINSEL IM ZEITRAUME NACH DER VÖLKERWANDERUNG (V. J. 700 BIS Z. J. 1900.) GEZ. VON PROF. PAUL GR. TELEKI.

Egy oldal a Magyar Történelmi Társulat németnyelvü „Erdély“ kiadványából. A térképek azt a gondolatot fejezik ki, hogy Európa két peremvidékén keleten és nyugaton a legállandóbb határ a Pireneusok hegylánca és az ezeréves magyar határ: a Kárpátok hatalmas bástyája és a Duna-vonal. A vázlatokon különböző vastagságu vonalak jelzik az időnként változó határokat. Minél vastagabb vonal jelöl egy határt, annál maradandóbb, annál hosszabb ideig választott el egymástól az a bizonyos határvonal. A szaggatott vonalak az egyes országok fontosabb belső közigazgatási határát jelzik. Magyarország közepén a sávozott terület azt a vidéket jelzi, amely a török hódoltság idejében bizonytalan senki földje volt, ahol hol itt, hol ott huzódott a határ. — Alsó kép: az „Erdély“ cimü pompás díszmunka fényképe.

Erdély

Magyar tudósok csodálatos könyve

1915 májusában, amikor a gorlicei áttöréssel megkezdődött a központi hatalmak diadalmas offenzivája Oroszország ellen, az az osztrák-magyar főhadiszálláshoz beosztott ujságirók Neu-Sandetzben tanyáztak. Przemysl visszafoglalása után innen indultak a galiciai harctér legérdekesebb városába. Reggel, amikor a gyülekezőhelyre összeverődtek, kiderült, hogy egyelőre nincsen elég autó, a társaság néhány tagja indulhat el csak azonnal, a többi pár óra mulva követheti őket. Természetesen nagy versengés indult meg azért, hogy ki kerüljön föl az első autókra. Azok között, akik igényüket leghevesebben védelmezték, ott volt Szádeczky Lajos történész, a szegedi egyetem későbbi tanára is. Molnár Ferenc azonban közbeszólt:

— Kedves tanár ur! Ön pár esztendő híján négyszáz évig várt a mohácsi vész megirásával. Most is várhat pár óráig azzal, hogy meglássa Przemyslt.

Mindenki nevetett. És Szádeczky kimaradt az első csoportból.

A tudósoknak joguk van rá, hogy lassan dolgozzanak. Sőt az esetek tulnyomó részében ez kötelességük is. A tudósnak egyik legfontosabb erénye az alaposság. Az alapos munkához pedig idő szükséges.

Annál csodálatosabb az a munka, amit most gróf Teleki Pál vezetése alatt a magyar tudósok egy csoportja végzett. Gróf Teleki Pál, mint Magyarország miniszterelnöke, julius 10-én jelent meg gróf Csáky István külügyminiszter társaságában Münchenben és ott Hitler vezér és kancellárral, Ribbentrop német és gróf Ciano olasz külügyminiszterrel tárgyalt. Ezen a napon jelentette be a magyar kormány hivatalos igényét a trianoni szerződésben Romániának juttatott területekre. Három héttel később pedig ennek az igénynek támogatására már napvilágot látott a „Siebenbürgen“ cimü, térképekkel, grafikonokkal, fényképmásolatokkal és szines műmellékletekkel gazdagon ékitett, több mint 300 kvartoldalas díszmunka, a tudósok „Erdély“ cimü közös művének német forditása. Igérik nekünk, hogy ez a rendkivül értékes és tartalmas könyv nemsokára magyar és olasz kiadásban is megjelenik.

A könyv kiadója a Magyar Történelmi Társulat. Az első közlemény irója „Teleki Pál gróf tanár“. Arról, hogy ez a Teleki professzor azonos Teleki miniszterelnökkel, a könyvben egyetlenegy szó sincsen. Teleki Pál ezuttal — igen helyesen és nemes izléssel — a tudós vértezetében kiván megjelenni az európai közvélemény előtt.

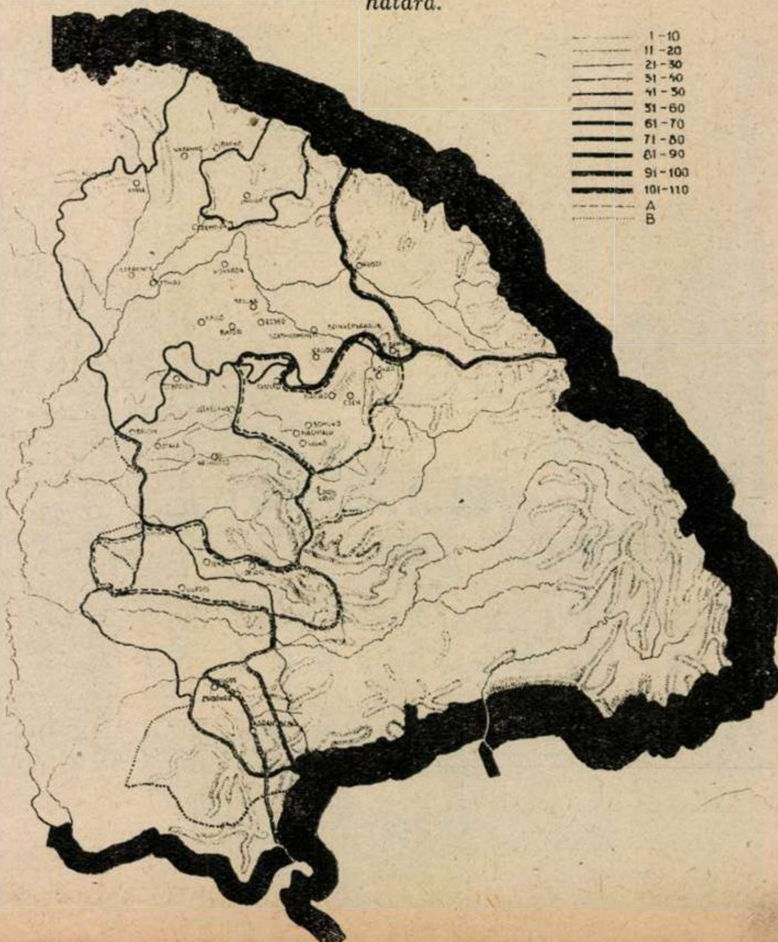
„Azok a tudósok“ — mondja a könyv névtelen előszava —, „akik ezt a művet megalkották, nem értenek a propagandához. Nem is hajlandók rá, hogy időszerü nemzeti célkitüzések kedvéért a tényeket szépitsék, vagy meghamisitsák. Az igazságot, legyen az kedvező, vagy kedvezőtlen magyar népünk szempontjából, tudományos tekintélyük teljes latbavetésével mondják ki, mert tudatában vannak annak, hogy az igazság a nemzet javát és a nép józan szemléletét szolgálja, a hazugság pedig mind a kettőt lealacsonyitja.“

A könyv, amelyben a magyar tudományosság legkitünőbb művelői adnak rövid, de alaposan meggondolt és értékes tájékoztatást az Erdéllyel és a magyar igényekkel kapcsolatos kérdésekről, igazolja a bevezető sorok emelkedett álláspontját. A magyar tudósoknak csak becsületükre szolgál, hogy nem értenek és nem is akarnak érteni a sippal, dobbal, hazugsággal, ferdítéssel, sekélyes frázisokkal dolgozó propagandához, ahhoz a politikusoknál cselédsorsban élő irásmesterséghez, amely művelt és izléses emberekkel igen gyakran megutáltatja a betüt. Ez a propaganda alkotta meg annak idején a Magyarország rovására kiformált utódállamokat, köztük Romania Mare-t. Az ilyen propagandának a sorsa, hogy előbb-utóbb összeomlik, s maga alá temeti azt a kártyavárat is, amelyet megalkotott.

Az itéletet váró vádlottal szemben a magyar tudósok nagyszerü munkája a leglesujtóbb és legveszélyesebb vádirat. A mi számunkra nagy örömül szolgál ez a kötet, mert ujabb bizonysága annak, amit mindig hirdettünk, hogy a magyar nemzeti céloknak nincsen szükségük a sippal, dobbal üzött, hazug, ferditő és sekélyes frázisokkal dolgozó propagandára, mert a mi céljaink mellett a nyers, tiszta igazság érvel... Az, aki ezt a könyvet végiglapozza, aki a benne összefoglalt nagyszerü tanulmányokat elolvassa, amellett, hogy egy szigoruan tudományos munkának a kincseivel gazdagodott, meggyőződik róla: Erdély nem is lehet másé, csak Magyarországé.

(b. j.)

Alsó kép: Erdély és Magyarország határai 1000—1900-ig. A határok vastagsága állandóságukkal nő. A szaggatott vonal az u. n. Partium határa.

Bárdossy László bukaresti magyar követ és Pop Valér, a román tárgyalóbizottság vezetője a Bibicescu-palotában, az ebéden.

A Zsófia Bajánál.

A magyar zászlós Zsófia a turnszeverini dunai kikötőben

Nagy-Magyarország idején a Keleti pályaudvar portása igy harangozta be a gyorsvonat indulását: *Arad, Temesvár, Herkulesfürdő, Orsova...* A *magyar* Duna nem messze Orsovától a Vaskapunál ért véget. Előbb Ada Kalehnak, a rózsák szigetének partjait mosta a viz, azután következett az örvénylő Vaskapu. Felejthetetlenül szép látvány volt, amikor az orsovai helyi gőzös a Vaskapu-szorosban megfordult, az idegenvezető pedig délre mutatott:

— *Ott, a meredek, domboldalon fekszik Turnszeverin!* — mondotta.

Arad, Temesvár, Herkulesfürdő, Orsova, Ada Kaleh azután idegen megszállás alá került. A Vaskapu szorosában most román őrség teljesit szolgálatot. Azóta Turnszeverinből is *„kerületi főváros“ lett.* Ez a dunamenti román község alaposan „megtollasodott“. Állami kikötővé épitették ki. A temesvár—bukaresti vasutvonal mentén hatalmas villasor született, sőt Turnszeverin még egy kulturpalotát is kapott. A városkának a Duna felőli részén, egy emelkedésen áll ez a kulturpalota. A Dunán jövet már messziről feltünik világos sárgaszinre meszelt falaival. Az épület dunai oldala három, a város felöli oldala azonban csak két emeletes. Egy mult század első felében, barokk-stilusban épült régi palotát alakitottak ugyanis át a románok Turnszeverin kulturpalotájává. A Bibiescu alapitványból pompásan be is rendezték.

Most a turnszeverini állami kikötőt elzárták a forgalom elől. A kikötőben horgonyoz a Zsófia magyar termesgőzös és a Regale Carol nevü 1400 lóerős Dieselmotoros yacht.

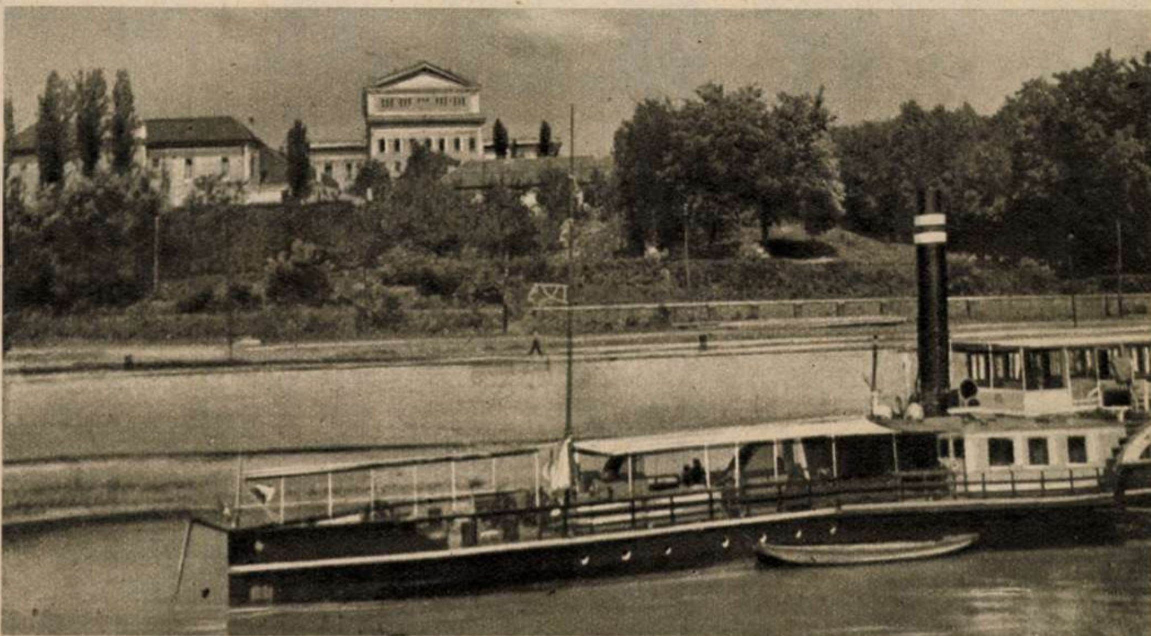
Turnszeverin most a magyar-román tárgyalások szinhelye. A magyar kiküldöttek *Hóry András* titkos tanácsos, rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter vezetésével a Zsófián érkeztek Turnszeverinbe és a Zsófia hajón laknak is.

Ennek a gyors és nagy kényelemmel berendezett magyar hajónak érdekes a története. *Huszonhat* esztendővel ezelőtt látta meg először a Duna habjait. Egyik bajorországi hajógyárban készült és nemcsak születése idejében, de azután mintegy két évtizeden át nem volt gyorsabb hajó nálánál a Dunán. Első utasa mingyárt egy királyi személy: *Lajos* bajor király volt. A világháboru alatt hosszu időn át *Jenő* királyi herceg, az ugynevezett déli hadsereg főparancsnoka vette igénybe a Zsófiát. *Károly* király és *Zita* királyné, még mint trónörököspár ugyancsak a Zsófián érkezett először Budapestre. Hosszabb dunai hajóutat tett a Zsófián *Hohenzollern Vilmos* volt német császár. A volt német uralkodót erre a hajóutra elkisérte *Mackensen* tábornagy is, sőt később *Mackensen* tábornagy főhadiszállását a Zsófián rendezték be. A világháboru utolsó fejezetében *Frigyes Ágost* szász király és *Lajos* bajor király vették igénybe a Zsófiát. A világháborut követő szomoru trianoni idők alatt sem pihenhetett ez a szép hajó, mert akkor az egyik antant-főmegbizott lakott sokáig a Zsófia fedélzetén. Sőt a hajó szalonjában felállitott asztalok mellett állapitották meg, hogy a megcsonkitott Magyarországnak mennyi dunai hajót kell átadnia a kisantantnak. Annyira igénybe volt véve a Zsófia, hogy gyorsabban öregedett meg és kopott el, mint várták volna. Azonban 1930 körül gondos magyar kezek felfrissitették, uj motorokkal látták el, megszépitették, átépitették a magyar Duna luxushajójává. Azok a külföldi nagyurak, akik ezekben az időkben mind nagyobb számmal keresték fel Magyarországot, igen sokszor kibérelték a Zsófiát kisebb-nagyobb dunai hajóutra, sétahajózásra. Igy például a *sziámi* királyi pár is a Zsófián hajózta be a magyar Dunát. *József Ferenc* királyi herceg is annakidején a Zsófián hozta haza a szász királyleányt, mint feleségét. Nagyon sokszor igénybe vette a *Kormányzó Ur* is a Zsófiát. Ezen a kedves, szép hajón utazott Esztergomba *Viktor Emánuel* olasz király és császár s a Zsófia állt annakidején *Pacelli* biboros rendelkezésére is, mikor a későbbi római pápa a budapesti Eucharisztikus Kongresszus alatt Budapesten tartózkodott. A Zsófia volt a *komáromi* tárgyalások alkalmából is a magyar tárgyaló küldöttség vizreépült szállodája.

Augusztus 16-án reggel érkezett meg a Zsófia a turnszeverini állami kikötőbe, fedélzetén a magyar kiküldöttekkel. Ugyanaznap érkezett meg Turnszeverinbe a román küldöttség is *Pop Valér* meghatalmazott miniszter vezetésével.

Mint ismeretes, az első találkozás a kiküldöttek között még augusztus 16-án megtörtént. Ez az ülés alig félóráig tartott. Délben a magyar kiküldöttek a turnszeverini kulturpalotában a házigazda románoknak voltak a vendégei. Este *Hory András* a Zsófia fedélzetén a Turnszeverinben tartózkodó hirlapirókat fogadta. Ugyanezen este azonban a román kiküldöttek már vissza is utaztak Bukarestbe. Másnap a bizottság tagjai nagyobb kirándulást tettek. Felkeresték a Turnszeverintől ötven kilométerre fekvő Tismana helységet, ahol megtekintették a régi kolostort. Ezt a görögkeleti kolostort még a XIV. században Basarab fejedelem alapitotta, hires bucsujáróhely, ahol éppen akkor tartották meg a szokásos bucsut, amikor a magyar kiküldöttek a kolostorban tartózkodtak.

Augusztus 19-én folytatta a két küldöttség a tárgyalást. Délben a Zsófia éttermében *Hory András* látta vendégül a román küldöttség tagjait és a turnszeverini helyi előkelőségeket, este pedig vitéz *Ujszászy István* ezredes társaságában elutazott Turnszeverinből Budapestre. Szent István ünnepén a Zsófia zászlódiszt öltött. A román hatóságok vezetői a nagy magyar ünnep alkalmából tisztelgő látogatást tettek a Zsófián, délután pedig a magyar kiküldöttek Herkulesfürdőt keresték fel.

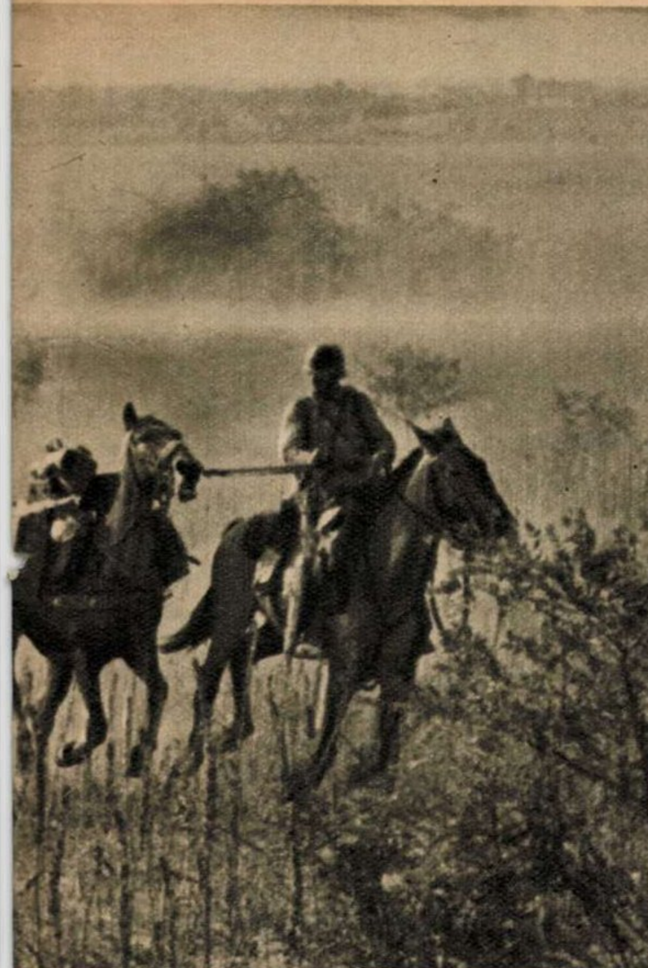

Turnszeverin — Alsó kép: Herkulesfürdő

A fegyvernemek királynője: a gyalogság.

Lovas tüzérek.

Az ágyut tüzelőállásba viszik.

Bombázó indulás előtt. — Alsó kép: tábori kovácsok.

A magyar h onvédség

A magyar honvédet világszerte ugy ismerik: jó katona. Az volt ezer éven keresztül, igy ismerte barát, ellenség egyaránt. Ma, a technika ezerféle ujitásának korában a honvédség felszerelése is alkalmazkodott az ujdonságokhoz. Az ujoncnak egész emberöltő kevés volna, hogy elsajátitsa mindannak a gépnek, műszernek, motornak titkait, amivel ma a honvédség fel van szerelve. Már a sorozásnál kiderül, ki mihez ért és ha van valami szakképzettsége, a megfelelő katonai beosztást megkapja.

A honvédség élete a táborban az igazi katonaélet. Valahol az országban két napig jártuk a katonai táborokat. Ritkás erdőben, az országuttól messzire táborozott a gyalogság egyik alakulata. A sátrakat lombokkal födték el, ugy hogy a tisztásról, ahová kora reggel érkeztünk, alig lehetett látni a katonai tábort. Amint az ébresztő elhangzott, a honvédek fürgén siettek sorakozóra, hogy rövid, egészséges tornagyakorlattal rugalmasitsák izmaikat. Minden honvéd örömmel végezte a gyakorlatot, ami után friss vizben való mosdás következett. Az erdő szélén, sátorlappal védve az esőzés ellen, a tábori konyha felől már a reggeli kávé illata csiklandozta az orrot. Jó étvággyal evett minden legény. Öröm volt nézni. ahogy szép sorjában odaléptek a szakács elé, aki jószivvel mérte a csajkákba a forró kávét. Ki-ki ott ette meg reggelijét, ahol jól esik.

A délelőtti gyakorlat természetesen elmaradhatatlan. Rem ek az egyenruha, ujak a bakancsol x. Zeng a nóta: „Horthy Miklós katon ája vagyok" . . . Hát igy könnyen is r negy a munka. Egy-egy harcászati gy akorlat végrehajtása a katonaélet változatosságát jelenti. A magyar hon véd a terepen mutatja be kiválóságá it. Támadáshoz rajokba fejlődnek, a g éppuskák kelepelése közben és kéz igránátok sürü robbanásától kisérve n yomul előre a század. Azután betetőz i a gyakorlatot a szuronyroham.

A tüzérség is teljes harcszerüséggel hajtja végre gyakorla tait. Ahogy az előirásnak megfelelőe egy tábori tüzérüteg tüzelőállást fog glal el, azt háboruban sem lehetne j obban csinálni. Mikor a fényképező ri porter lencséjével megörökit egy-egy jelenetet a gyakorlatból, olyan a ké p, mintha tűz közben készült volna. Az üteg főfigyelőhelyét vágtában ér ik el a tisztesek és rádiósok s az üteg is rövidesen vágtában érkezik a tüzelőá llás helyére. A tarlón erőskezü legény ek fogják az ágyut és irányitják a megfelelő helyre. Egy-két perc csupán és az üteg készen áll a tüzelésre.

A légelháritók, az ut ászok, árkászok, páncélosok szerepe hatványozottan fontos lett az uj hábo rukban. A magyar honvédség felsze relésben is alkalmazkodott az uj kö vetelményekhez. Ahogy ma a rohamközl ben percek alatt kell a tankcsapdákon keresztül átdobni a gyalogosok átkeléséhez a rohambürüt, vagy negyedórán belül megépiteni a tankok sulyát elbiró hidakat, az épugy az uj háboruk uj hadikövetelménye, mint ahogyan nagy sulyt kell fektetni a légelháritásra.

Ma már arról is lehet beszélni, hogy a magyar légiteret a modern vadász, felderitő és bombavető repülőgépek őrzik. A zuhanórepülésben époly kiválóak a mi repülőkatonáink, mint a szuronyrohamban a honvédek. Ugy erősitik fel a párkilós, vagy többszázkilós repülőbombákat a gépek hasába, mintha mindig ez lett volna a mesterségük. Egy-egy bombavető vagy vadász repülőezred gépei oly összhangban szállnak fel a kötelékrepülésre, mint egy-egy gyalogszázad honvédei lépkednek.

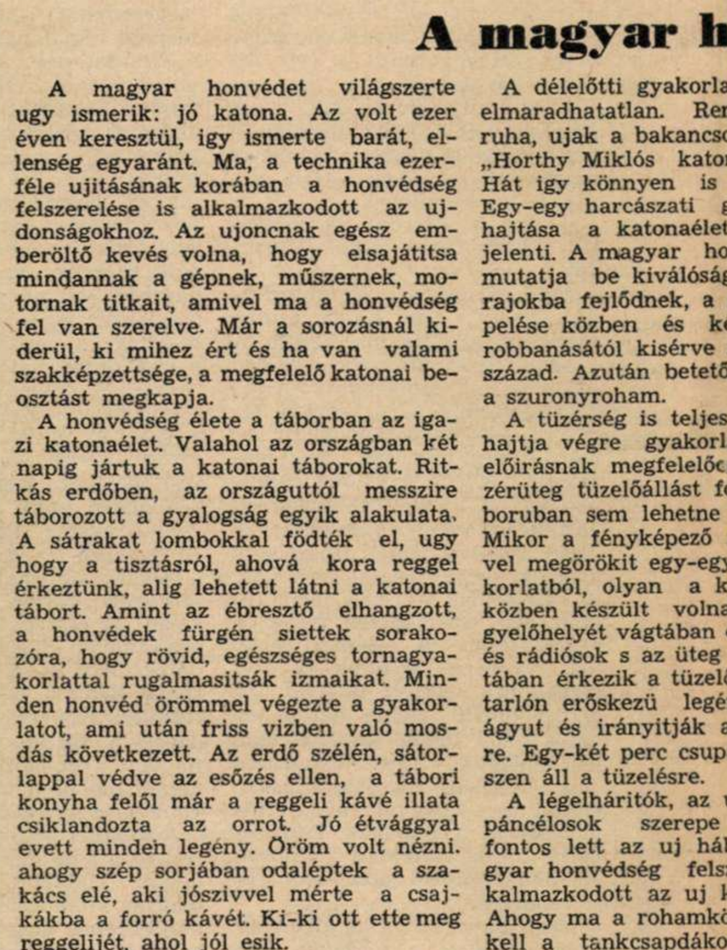
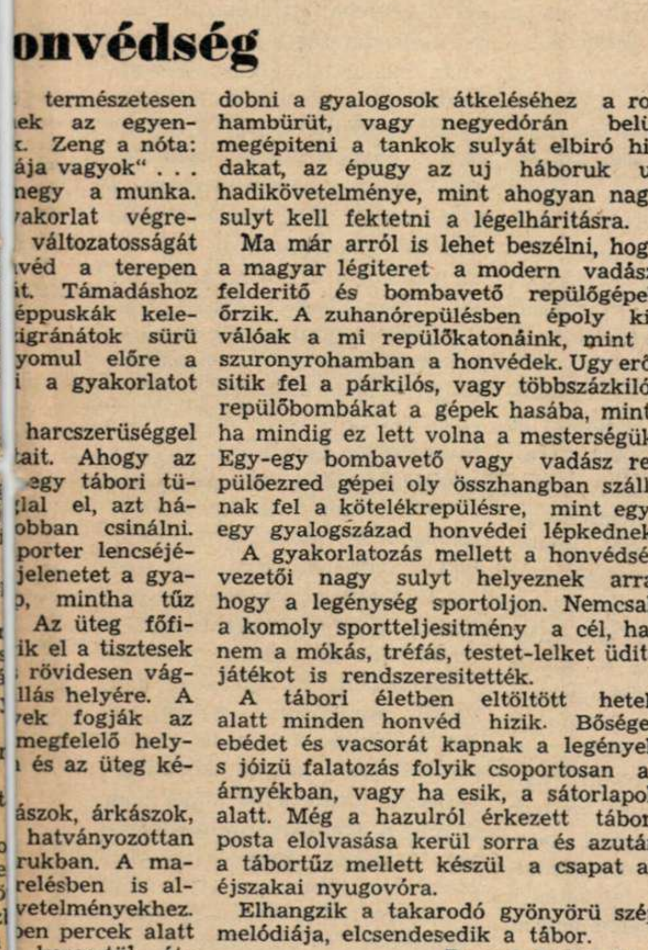
A gyakorlatozás mellett a honvédség vezetői nagy sulyt helyeznek arra, hogy a legénység sportoljon. Nemcsak a komoly sportteljesitmény a cél, hanem a mókás, tréfás, testet-lelket üditő játékot is rendszeresitették.

A tábori életben eltöltött hetek alatt minden honvéd hizik. Bőséges ebédet és vacsorát kapnak a legények s jóizü falatozás folyik csoportosan az árnyékban, vagy ha esik, a sátorlapok alatt. Még a hazulról érkezett tábori posta elolvasása kerül sorra és azután a tábortűz mellett készül a csapat az éjszakai nyugovóra.

Elhangzik a takarodó gyönyörü szép melódiája, elcsendesedik a tábor.

Berecz Lajos dr.

Készül a roh ambürü.

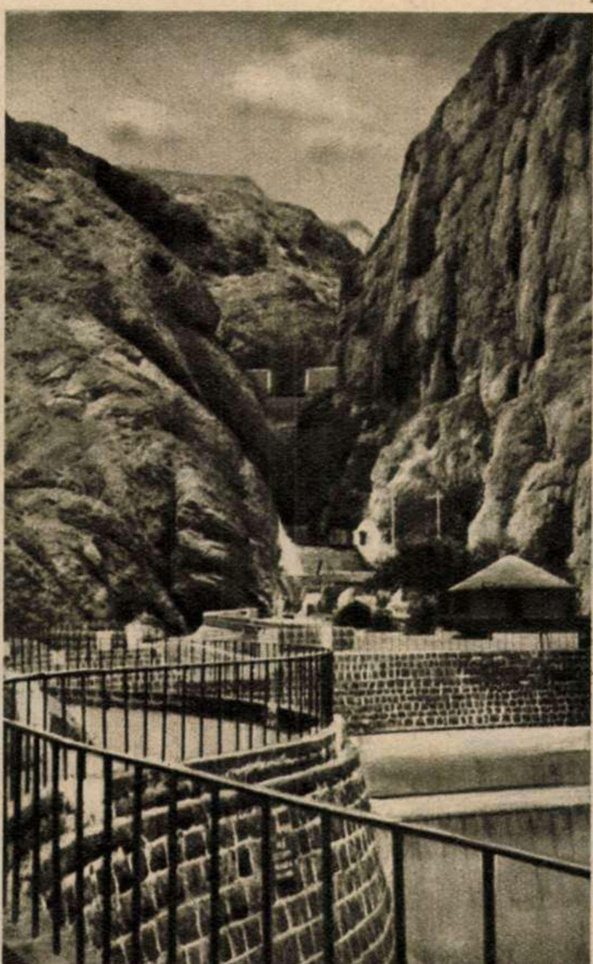

Nehéz harcikocsi. Jobboldalon: Zuhanyfürdő. — Alsó kép: kötélhuzás.

Az öböl Adennél.

Képek az adeni hatalmas viztartályokról. — Alsó kép: Aden látképe a tenger felől.

Aden veszélyben

Az egész világon nagy feltünést keltett, hogy az olasz csapatok, aránylag rövid küzdelem után, birtokukba keritették Berberát, Brit-Szomália fővárosát s ezzel eldőlt ennek az angol gyarmatnak sorsa.

De a feltünést voltaképpen nem is magának a hóditásnak a ténye keltette. A Brit világbirodalom roppant kiterjedéséhez képest elenyészően kis területi veszteséget jelent ez Angliának és meg se érezné, ha . . . nos, ha ennek a kiterjedésre jelentéktelen földdarabnak a birtokától nem függne mégis annyi minden. Már pedig sok függ tôle: elsősorban Aden birtoka és mindaz, amit ez a fontos arábiai kikötőváros jelent.

Aden Arábia délnyugati félszigete Jemen független arab állam és a brit felügyelet alatt álló Hadramaut partvidék között. Fővárosa, Aden a Vörös tenger kijáratánál, a Bab el Mandebtengerszoros közelében fekszik, éppen szemben Berberával, Brit-Szomália most olasz kézre került fővárosával. 1839-ben került angol kézre. A brit világuralmi politika nem nélkülözhette ezt a fontos kikötővárost, mert beleesett abba az utvonalba, mely az anyaországot indiai és távolabbi birtokaival összekötötte. Ezért jól kiépitették, nagyszabásu kikötőberendezéssel látták el, később pedig hatalmas szénraktárakkal, hogy a szigetország és India között közlekedő hajók zavartalanul kiegészithessék itt üzemanyagkészletüket. Természetesen alaposan meg is erősitették, megrakták helyőrséggel, erődje számos partvédő ágyut is kapott és hadihajók vigyáztak bejáratára.

Még inkább fokozódott Aden jelentősége, amikor megnyitották a Szuezi-csatornát. Sőt, mondhatni, tulajdonképpen csak most lett igazán értékessé az angolok szemében, mert most már kijáratán feküdt annak a sokkal közvetlenebb és rövidebb viziutnak, mely a Szuezi-csatornán és a Vörös tengeren át vezetett India felé. Aden ugyanolyan jelentőségü lett délen, mint amilyen Szuez északon. Kikötőjét, katonaságát még jobban megerősitették, hogy kulcspont feladatának mindenképpen megfelelhessen. Annál is inkább, mert Aden nemcsak az India felé vezető utat őrizte, hanem innen bizonyos mértékben még az afrikai angol birtokokat is szemmel lehetett tartani. Angliának mindig elsőrendü érdeke volt, hogy e birtokait kelet felől kellő eréllyel fedezhesse s erre a célra is szüksége volt az arábiai félszigeten támaszpontként egy jól felszerelt hadikikötőre, ahonnan be lehetett portyázni a Vörös tengert és szemmel lehetett tartani ugyszólván egész Kelet-Afrikát.

Nem is veszélyeztette itt senki komolyan Anglia uralmát és Aden zavartalanul betölthette fontos kulcshelyzetét. Csak az arab törzsek időszakos felkelései okoztak itt néha Angliának nyugtalanságot. Ezzel azonban az Adenben állomásozó csapatok, a korszerü gépesitett erők és a brit légihaderő oda beosztott egységei rendszerint hamarosan végeztek. Mekkora erőket tart most ott Anglia, arról természetesen nincsenek adatok. De még három esztendővel ezelőtt egy repülőszázad és egy páncélgépkocsiosztag állomásozott Adenben és ez tökéletesen elegendőnek bizonyult a rend fenntartására.

Akkoriban persze csak néhány

törzsről, inkább rablóbandákról volt szó, semmint nagyobbarányu arab megmozdulásról. Egy ilyen egyetemes felkelésnek aligha tudhatott volna Aden ellenállni. De ettől nem kellett tartaniok az angoloknak, mert a brit tekintély töretlen volt még itt ekkor és ez egymagában is kellő védelmet nyujtott ennek a fontos angol uralmi kulcspontnak.

Csak azóta kezd a helyzet némileg változni, mióta a fasiszta Itália mind rohamosabban terjeszkedik Kelet-Afrikában. A szankciók sikertelensége már egymagában is ártott a brit tekintélynek. A lélekzetfojtó lendülettel végrehajtott abesszíniai háboru Olaszországra vonta az arab világ bámulatát, kikényszeritette tiszteletét s azonfelül Itáliának is módot nyujtott, hogy a legfontosabb angol viziut, a Vörös-tenger mentén, szilárdul megvesse a maga lábát. (Még hozzá Anglia akarata ellenére!) Most már az afrikai angol birtokok keleti oldala nem volt többé olyan jól fedezve, mint azelőtt és közéjük meg India közé ellenállhatatlan erővel furakodott egy uj nagyhatalom: Olaszország. Angliának észre kellett vennie, hogy nem lehet többé egyedüli szava a Vörös tenger mellékén elterülő országokban, tehát az araboklakta területeken sem. Ez pedig, Angliára nézve, életbevágóan fontos. Nemcsak mert ezeken a területeken át visz az India és a távolkeleti brit birtokok felé vezető szárazföldi és tengeri ut, hanem, mert itt vannak azok a mérhetetlenül gazdag kőolajforrások is, amelyek az angol hadi gépezetet energiával, mozgatóerővel táplálják. Ezek zavartalan kiaknázása elsősorban attól függ, mennyire tudja Anglia a maga tekintélyét és akaratát az ott lakó arabság körében fenntartani és keresztülvinni. S ehhez is szüksége van egy erős katonai támaszpontra, ahonnan, szükség esetén, hadműveleteket indithat. Az arábiai félszigeten Aden szolgál erre a célra.

Ezt a kikötővárost eddig sehonnan, semmiféle oldalról sem fenyegethette komolyan ellenség. Még az olaszok sem, a maguk keletafrikai gyarmatából. Az egyedüli lehetőség erre csupán az lett volna, ha az adeni öböl átellenes partján fekvő Brit-Szomáliát, illetőleg Berberát foglalja el ellenséges haderő. Ebben az esetben Aden csakugyan komoly veszélybe kerülne.

Most bekövetkezett ez az eshetőség. Aden legközelebbi sorsa meglehetősen bizonytalanul alakul. Nemcsak mert az olasz repülőgépek Berberából kiindulva, könnyen elérhetik és bombázhatják, hanem mert az uj olasz előretörés lélektanilag is olyan hatást válthat ki az arab félsziget lakosságából, ami ugyancsak megneheziti majd az angolok adeni uralmát. Adent olyan veszély fenyegeti, mint amilyennel még sohasem kellett szembenéznie az angol uralom alatt eltöltött száz esztendeje folyamán.

Hitler vendégeinek szállodája

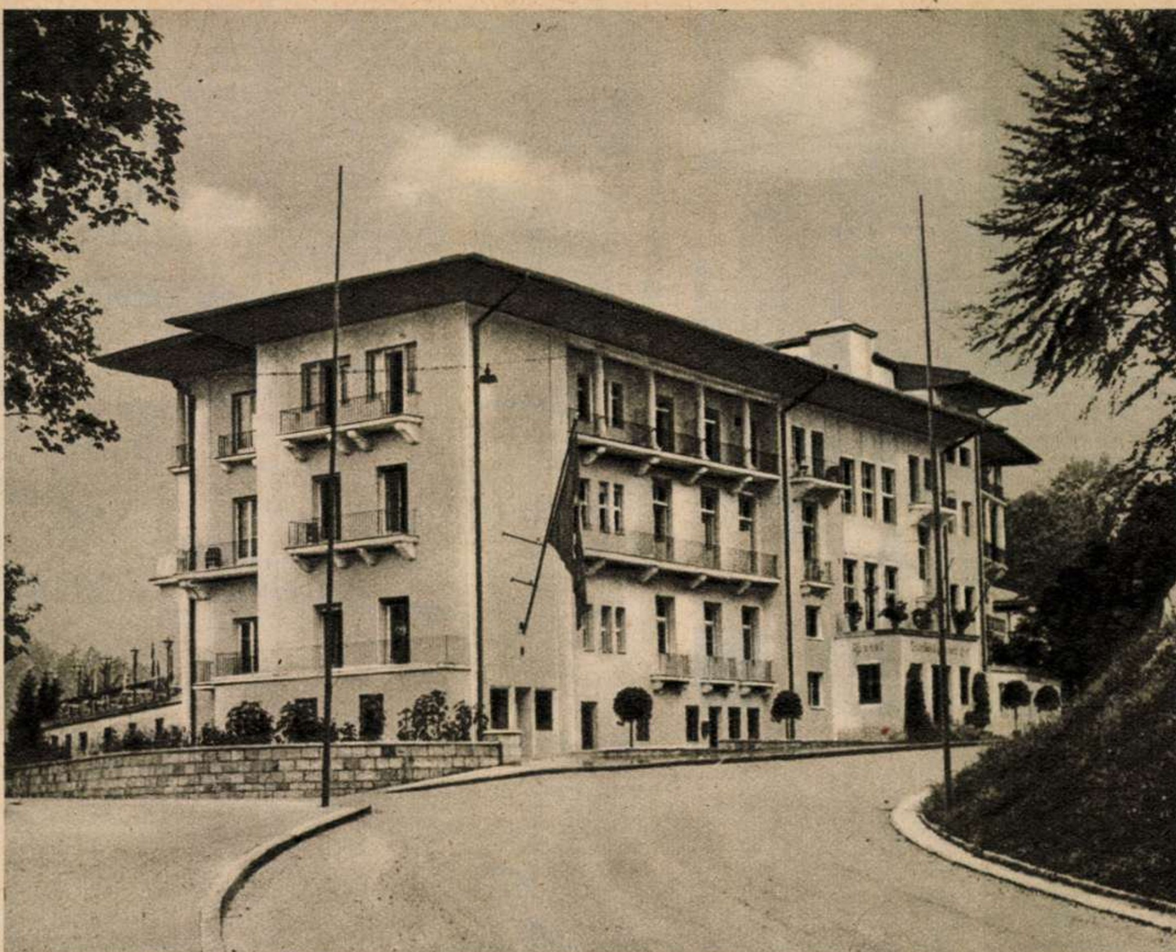
A német birodalom vezérét és kancellárját, *Hitler Adolfot* gyakran keresik fel a világ minden részéről államfők, kormányférfiak és politikusok. Németország fejének gyönyörü hegyi nyaralója nem alkalmas a szállóvendégek befogadására, ezért *Berchtesgadener Hof* néven uj szálloda épült a vezér nyaralóhelye közelében Berchtesgadenben. Az uj szálloda most nyilt meg. A külsejében egyszerü, a bajor alpesi szállodák stilusában készült épület, a legmodernebb európai vendégfogadók közé tartozik.

Százhusz szoba, százhetven vendégnek nyujt kényelmes lakóhelyet. A falakba beépitett láthatatlan központi fütés, a meleg nyári napokon megfelelő hütésről gondoskodik, mig az ötletesen megoldott szellőzőkészülékek révén az egész épületben zárt ablakok mellett is állandó friss levegő kering.

A vendégszobákat a legnagyobb élő német festőművészek képei, a közös termeket szebbnél szebb szobrok, népies fafaragványok diszitik. Minden vendégszobában nemzetközi viszonylatban is használható telefon és rádió van. Külön táviróhivatal szolgálja a szállóban lakó vendégek kényelmét.

A fogadó, ebédlő, könyvtár és reggelizőtermek falait különböző árnyalatu faburkolatok fedik. A déli fekvésü terraszról nemcsak Berchtesgaden gyönyörü környéke, hanem a bajor alpok és Watzmann csodálatos panorámája is a néző elé tárul.

A Berchtesgadener Hof méltán tarthat igényt a legszebb és legmodernebb szálloda elnevezésre.

A Berchtesgadener Hof.

Trockij

Mexikói jelentés szerint Trockij Leót, a volt orosz népbiztost, az uj bolsevista orosz államrend egyik megalapitóját megölték. A hirek szerint egy francia kommunista munkás volt a merénylő, aki álnév alatt közelébe férkőzött és egy vasdoronggal leütötte az orosz vöröshadsereg egykori rettegett főparancsnokát.

Trockij (a valódi nevén Bronstein) Davidovics Leo 1880-ban az ukrajnai Nikolajevben született s egy zsidó gyógyszerésznek a fia volt. Neve 1905-ben merült fel először, amikor tagja lett a pétervári munkásküldöttségnek. A munkásforradalom első kisérlete nem sikerült és Trockijt is az a sors érte, ami a munkások forradalmi mozgalmának legtöbb vezetőjét: Szibériába száműzték. Nagynehezen 1907-ben sikerült Szibériából kimenekülnie s először Bécsbe utazott.

1914-ben a világháboru kitörésekor Trockij Párisba költözött. Itt orosz lapot alapitott, amelyben kiméletlenül harcolt mindennemü imperializmus ellen, olyan eredménnyel, hogy a francia kormány rövidesen kiutasitotta Párisból. Minthogy sem Svájc, sem pedig Spanyolország kormányai nem engedték meg, hogy határukat átlépje, az Egyesült Államokba utazott. Itt érte 1917-ben az a hir, hogy a cárizmus megbukott és a szocialista Kerenszkij kormányt alapitott. Trockij éppen ugy, mint a szintén száműzetésben élő Lenin, rögtön megérezték, hogy elérkezett az ő idejük. Visszatért Európába és Leninnel együtt a német kormány támogatásával jutott vissza Szentpétervárra, ahol rögtön megkezdték a földalatti agitációt.

A Kerenszkij-kormány hű maradt az antanthatalmakkal kötött szerződésekhez és folytatni akarta a háborut a központi hatalmak ellen. holott az orosz tömeg már hallani sem akart a további harcról. Lenin és Trockij békét igértek és ezzel teljesen demoralizálták a harctereken lévő katonaságot.

1917 augusztusától a Kerenszkij-rezsim egyre gyengült és Leninék napról-napra erősödtek, végre október utolsó napjaiban annyira erőseknek érezték magukat, hogy elhatározták, hogy átveszik a hatalmat. November első napjaiban a felkelés sikerült, Kerenszkij és kormánya menekülni volt kénytelen. Trockij a népbiztosok tanácsában a külügyek intézését kapta. Mint külügyi népbiztos, ő képviselte Oroszországot a fegyverszüneti, majd a breszt-litovszki béketárgyalásokon.

A breszt-litovszki béke után (1918 március 8.) Trockij lemondott a külügyi népbiztosságról és a hadügyeket vette át. Hatalmas erejü, fáradhatatlan szervezőnek bizonyult. A vöröshadsereget ugy szólván a semmiből teremtette meg és az uj rendszer jelentékeny része neki köszönhette, hogy az összes ellenforradalmi megmozdulásokat sikerült vérbefojtani. Trockij volt a népbiztosok tanácsának legbaloldalibb tagja, aki igen sok kérdésben Leninnel sem értett egyet. Lenin halála után (1924 február) Trockijnak kellett volna az orosz állam élére kerülnie. Ez azonban nem sikerült. Az összeütközések népbiztostársaival, főleg Sztalinnal gyakoriak voltak s 1925-ben hivatalától fel is mentették s egy időre a Kaukázusba vonult. 1925 májusában azonban ismét tagja lett a központi végrehajtó bizottságnak. De nem sokáig maradhatott. 1927 októberben a kominternből kizárták s nemsokára elutazott Oroszországból és egy időre Stockholmban telepedett le.

Trockij élete 1927 óta állandó bolyongás. Egy ideig Görögországban tartozkodott, de innét is kiutasitották. Megfordult közben Belgiumban, Angolországban, Ausztriában, Franciaországban, Csehországban, de mindenütt féltek tőle és seholsem tudott letelepülési engedélyt szerezni. Igy került hosszu bolyongás után Mexikóba. Trockij az orosz forradalom egyik „nagy“ egyénisége. Mint szervező, páratlan energia és kiméletlenség jellemezte. Számüzetésének az volt a főoka, hogy ő ragaszkodott továbbra is a bolsevisták nemzetközi elveihez s követelte az egész világ forradalmasitását. Sztalin viszont erősen nemzeti irányba terült el.

Az ebédlő. — Alsó kép: a borpince.

Alsó képek: Trockij mint népbiztos. — Jobboldali kép: Mexikóban.

A kormányzó a magyar-német vizilabda-mérkőzésen.

Jelenet a magyar-német vizilabda mérkőzésről (5:5). Kislégi (fehér sapkában) gólt dob a német kapuba.

Tátos Nándor három bajnokságot nyert három nap alatt.

Kovács (Eger) a hátuszás bajnoka.

Leányka, a Szent István-dij győztese.

Magyar Olimpia

Nincs semmi előzetes egyezmény vagy megbeszélés a hazai sportszövetségek és egyesületek között Szent István hetére, mégis olyan hatalmas, a sportnak minden főbb ágát egybefoglaló események bonyolódtak le Szent István hetében Budapesten, hogy nyugodtan lehetne akár *Magyar Olimpiának* is nevezni a Szent István-heti sportünnepségeket.

Minden alap, minden lehetőség együtt van, ezt igazolták a mostani ünnepi hét nagyszabásu sporteseményei is, igazán nem kellene semmi más, csak közös előzetes szervezkedés, az események programjának összeegyeztetése és akkor olyan hatalmas, az ország határain messze tulterjedő jelentőségü és hirü esemény lesz a Szent István-hét sportszempontból is, ami már magában véve is a legnagyobb vonzóerőt jelenti hazai és nemzetközi vonatkozásban.

Épül már a Nemzeti Sportcsarnok, nemsokára talán megkezdődnek a Nemzeti Stadion munkálatai is, nincs tehát semmi komoly akadálya, hogy az öszszes sportágak vezetői együttesen szervezzék meg a legnagyobb jelentőségü, a legnagyobb szabásu magyar sportünnepséget, amelyen Szent István birodalma minden számottevő sportemberének kötelessége résztvenni és amelyre mindig meghivást kapnak a magyarság iránt igaz baráti érzéseket tápláló nemzetek sportemberei is. Igy lehet kiépiteni és megteremteni Budapesten azt a sportcentrumot, amelyre elhivatottsága van.

Elég egy egészen rövid szemlével végigfutni az idei Szent István-hét sporteseményeinek sorozatán, hogy megállapithassuk, mennyire jogosult a *Magyar Olimpia* elgondolása. A vizipolóban a „Tengely" három nemzete, a német, olasz és a magyar csapat vivott grandiózus küzdelmet, a vele kapcsolatban megtartott uszóbajnokságokon magyar rekordok dőltek meg és a magyar uszósport hatalmas lendületü előretörésének lehettek tanui a lelkes nézők; az atletikai bajnokságok kétnapos versenysorozatában a nehéz viszonyok között is néhány európai szinvonalu eredménnyel örvendeztették meg hiveiket a versenyzők, a tenniszversenyek során a legjobb jugoszláv, olasz és hazai versenyzők küzdelme jelentette a különleges sportélvezetet, a labdarugásban a *Szendy Károly* polgármester, a magyar sport nagy barátja által adományozott *Szent István-Kupa* hozta össze a legjobb magyar csapatokat derék küzdelmekre, a kerékpárosok olasz bajtársaikat látták vendégül, a lóversenysport is ünnepi keretek között rendezte meg a Szent István-dij nagyjelentőségü versenyét.

Ezek pedig csak a legfőbb eseményei a Szent István-hét sportprogramjának. Ha valami kifogás vagy panasz eshetett ellenük, csak az lehetett, hogy a legérdekesebb és legvonzóbb események annyira összetorlódtak, hogy lehetetlen volt mindegyiket végigélvezni. Nem kétséges, hogy a Szent István-hét sok tizezernyi haza, sőt külföldi vendégei között is igen sokan voltak, akiket az ünnepi program sportrésze legalább annyira érdekelt, mint a többi események. Nem nehéz ezt a tényt megállapitani, ha láttuk a hatalmas, sokezer főnyi lelkes nézősereget, amely az egyes sporteseményeken ünnepelte a magyar győzelmeket és a nagyszerű teljesitményeket.

Szent István hetének nagy nemzeti és nemzetközi jelentőségéhez a sportolók idén a legkomolyabb mértékben járultak hozzá és egyuttal megmutatták azt az utat és módot is, amelyen még nagyobb hirü, még nagyobb jelentőségü esemény lehet a magyar Szent István-hét Európa jövendő életében.

Szerelemhegyi Ervin.

Szendy Károly polgármester üdvözli Sáfrány Ferencet, a Szent István-kupa győztes Törekvés elnökét. — Alsó képek: baloldalon: Körmöczy Zsuzsi és Asbóth József, a gödöllői tenniszverseny két győztese, közöttük Jacobi dr. a BBTE tenniszszakosztályának elnöke. — Középen: Kelen, mögötte Szilágyi, a 10.000 m-es bajnoki sikfutó verseny közben, győzött Szilágyi 30 p 33.8 mp rekordidővel. — Jobboldalon: Horváth 50 m 61 cm-es dobással lett bajnok a diszkoszvetésben.

London és környéke a német légitámadások tüzében

Európa első és a világ második legnagyobb városa most történelmének legválságosabb napjait éli a német légihaderő szakadatlanul meg-megujuló csapásai alatt. A német bombázók, mint a hadijelentésekből kitünik, elsősorban a város körüli repülőtereket, lőszer- és más hadiüzemeket, védőműveket, raktárakat és egyéb katonai berendezéseket bombázzák. Tölcsérmezővé változott már *Croydon*, a világ egyik leghiresebb légikikötője s bombák zuzták szét a hatalmas külvárosok számos fontos ipartelepét.

Magát, a több mint nyolcmilliós óriás várost azonban egyelőre kimélik a stukák, de nem lehetetlen, hogy a hadviselés elmérgesedésével a bombázás azzá válik, amit *Cy Caldwell* amerikai repülő-szakiró, találóan *légi dzsiu-dzsicu*-nak nevez. Mint ahogy a japán birkózó is elsősorban ellenfele érzékeny pontjainak megbénitásával iparkodik őt leteriteni, a „légi dzsiu-dzsicu" módszerével dolgozó repülőerők is főként azokat az épitményeket és berendezéseket támadják meg, melyektől a világváros zavartalan életfolyása függ. A korszerü városi életnek pedig hármas pillére van: közlekedés, villany és vizellátás. Tehát: pályaudvarok, vágányhálózatok, kikötők, erő- és vizművek. London mindebből bő és hálás célokat kinál az ellenséges repülőknek.

De maga az irdatlan város is roppant kiterjedésü, közel 300 négyzetkilométeres céltáblaként terül el a támadók alatt. A londoni polgár, a közelmult évtizedeiben, ha csak tehette, elmenekült a város belső részeiből és a szélére ment lakni, kis munkásházakba, villákba. Az effajta házacskákat talán sehol sem kedvelik annyira, mint Angliában. Ezer- és ezerszámra épültek London környékén és a világváros amugy is iszonyu méreteit szinte félelmesre duzzasztották. A terjedő várossal persze együtt nőttek és terebélyesedtek a város szélén az ipartelepek, a raktárházak, kiépültek a közlekedési vonalak és London, mint valami falánk óriás, egyre több és több szabad földet, vidéki területet kebelezett be. Minden városnál ugy van, hogy a vidékről a város felé haladva ritkulnak a mezők, szaporodnak az épületek, a vasuti sinek és a táj szinte észrevétlenül olvad zöldelő vidékből a város kőrengetegébe. De London esetében ez az átolvadás rohamos, ugrásszerü és jóval korábban kezdődik, mint másutt. A London felé tartó bombavetők már nagy távolságban látják maguk alatt sürüsödni a házakat, gyarapodni az ipartelepeket és raktárházakat, vastagodni a város felé futó sinkötegeket. Egyre több a vasuti hid és aluljáró, a pöfékelő gyárkémény, melynek füstje segit vastagitani a hires londoni ködöt. Még el sem érték a tulajdonképpeni városhatárt, már egymásután következnek a sürün beépitett külvárosok: keleten *Westham, Eastham, Woolwich*, világhirü fémipari telepeivel és katonai arzenáljával; *Greenwich*, a csillagvizsgálóval; délen *Croydon* (maga is hatalmas gyárváros), a tenniszversenyeiről ismert *Wimbledon;* délnyugat felől *Richmond*, északon *Tottenham* és *Walthamstown* mindmegannyi fontos ipari központ, ahol tucatjával merednek a magasba a hadianyaggyárak kéményei.

Magában a városban vagy 400 pályaudvar bonyolitja le a vasuti forgalmat. Akármelyiket rombolják is le a repülők, sulyosan megbénithatják a Londonból el- és az odavezető vasuti forgalmat. A Temse partjain terül el a világnak talán legnagyobb raktártelepe. Vagy 30 kilométer hosszuságban raktárház raktárházat, dokk dokkot, áruház áruházat ér, a világhirü billenőszerkezetü *Tower*-hidtól a *London-Bridge*-ig, London legrégibb hidjáig. Különkülön dokkokban tárolják a világbirodalom egyes részeiből származó árukat. Megszámlálhatatlan milliárdokat érő készletek vannak itt felhalmozva; megsemmisitésük a mai helyzetben pótolhatatlan veszteséget jelent. Aki még nem látta ezt a szédületes forgalmu kikötőt, annak aligha lehet fogalma az emberi erőfeszitésnek és vállalkozókedvnek arról a mértékéről, amit a nemzetközi kereskedelem jelent. A hirek szerint ez a kikötő is sokat szenvedett a bombázásoktól.

A város keleti része, az *East-End, Whitechapellel* együtt, tulzsufolt munkásnegyed. Az első világháboru repülőgép- és Zeppelin-bombázásai itt keltették a legnagyobb vakrémületet. Az emberek egymást taposva tódultak a földalatti vasut lejárói felé s lenn, az alagutban nők jajgattak, gyermekek sikoltoztak, mig odafenn robbantak a bombák és dörögtek a légvédelmi ütegek. Vajjon hogyan állja meg helyét ennek a városrésznek a népe most, a százával támadó német gépek ostroma alatt?...

London szive és agyveleje viszont a belváros, a *City*, meg tőle nyugatra, a *Westend*. A Citynek magának legfeljebb, ha 14.000 állandó lakosa van. De minden áldott reggel vagy egymillió embert árasztanak ebbe a városrészbe a gépkocsik, autóbuszok, meg a földalatti vasutak, akik azután ellepik a mammutvállalatok irodáit, billiókra rugó tőkéket igazgatnak és irányitják az öt földrészre kiterjedő világbirodalom kereskedelmi ügyeit. Itt vannak a legnagyobb bankok, a legfontosabb pénzintézetek, éppen ugy, mint a Westend negyedében a leglényegesebb kormányhivatalok. Anglia gazdagsága és hatalma ebben a két városrészben szinte összpontositott ragyogásban tünik elő. A *Regent Street*, a *Piccadilly*, a *Pall Mall*, a *Park Lane*, a *Bond Street* szédületes forgalma, tündöklő kirakatai, káprázatos emberforgataga mind erről a gazdagságról beszélnek. A City nyugati részében, a *Westminster*, az apátsággal, a katedrálissal, meg a parlamenttel viszont az angol mult és a hagyományszeretet letéteményese. Gyönyörü villák, magánpaloták, előkelő klubok tanusitják az angol ember magas életszinvonalát.

London háztengerét több hatalmas park (*Hydepark, Regent-* és *Victoria-Park*, stb.) szakitja meg és valósággal teleszórják műemlékszámba menő, pompás épületek. A *Buckingham*-palota, az angol király rezidenciája, a *Lambeth-Palace*, a canterburyi érsek székhelye, a *Szent Pál*-székesegyház, a *British-Museum* a világ legnagyobb könyvtárával: mindmegannyi ékszer, melynek elvesztését semmi sem pótolhatja.

De felette valószinü, hogy a német légihaderőnek nincs is szándékában ezeket elpusztitani. A bombavetők hajszálpontosan céloznak és a franciaországi előnyomulás idején számtalanszor bebizonyult, milyen gondosan igyekeznek kimélni az ostromlott városok értékesebb épületeit. Ha „végsőkre" kerülne a dolog, alighanem csak a „dzsiu-dzsicu" módszere szerint, a villanytelepek, a vizművek és a pályaudvarok, a raktárak, a dokkok esnek majd áldozatul a bombatüznek, mint ahogy az részben már meg is történt.

Légoltalmi szemle és felvonulás a Hősök-terén.

Szendy Károly polgármester üdvözli a légoltalmi alakulatokat. — Alsó kép: a tüzoltók felvonulása.

MINIATÜRÖK

II. Frigyes (1712—1768) porosz király nem büntetett azért, ha valaki személyét sértette. A később oly szép nevü *Michaelis* ifju korában Frigyes apródja volt. Ekkor történt, hogy a köszvény sulyosan éreztette kinzó hatalmát Frigyessel, ki hetekig nem hagyhatta el a szobát s igy természetesen Michaelis sem mozdulhatott el mellőle.

A királyt nem kevésbé kinozta ez a tétlenség, mint az ifjut. Frigyes munkához szeretett volna látni, Michaelis pedig szerette volna már meglátogatni menyasszonyát, aki epedve várt reá Potsdamban. Sőt még csak nem is irhatott a lánykának, mivel majdnem mindig az uralkodó mellett kellett lennie.

Végre mégis alkalom kinálkozott az irásra. A királyt egyik tábornoka látogatta meg valami fontos ügy letárgyalására.

Michaelis egyedül maradt az előszobában, rögtön asztalhoz ült s ezeket a sorokat irta egy papirlapra:

Kedves Lizikém,

Minthogy az én öreg morgó medvém, szegény, már egy hónapja a köszvényben szenved, el nem távozhatom oldalától. Mihelyst azonban a jó Isten egészséget ad neki, rögtön karjaidba siet a téged forrón szerető Michaelis.“

Alig irta alá a nevét, midőn a király hivó szava hangzott. Az ifju nagy sebbel-lobbal zsebre tette a levelet és besietett Frigyeshez. A király azt parancsolta, hogy tegyen fát a kandallóba.

Amig az apród a parancsot teljesitette, a levélke véletlenül kiesett a zsebéből, amit az ifju nem vett észre és ismét az előszobába távozott. Frigyes azonban észrevette a földre esett levélkét, felemelte s átadta a tábornoknak, hogy olvassa fel a levelet. A felolvasás után behivatta fiatal apródját.

Az apród megrettenése elképzelhető.

— Te irtad ezt a levelet, semmirekellő? — rivalt rá a fejedelem.

— Nem tagadhatom — felelte Michaelis —, bocsásson meg, felség, nem rossz szándékból irtam.

S odaborult Frigyes lábaihoz.

— Kelj fel, bohó, hiszen nem haragszom — mondá a kegyelmes király mosolyogva. — Minthogy azt irtad, hogy ha a jó Isten egészséget ad, nesze ötven arany jutalom; hanem ha azt irtad volna, hogy majd akkor látogatod meg Lizikédet, ha engem elvisz az ördög, akkor ugyanennyi botot kaptál volna.

*

Theophrastos (Kr. e. 372—287) görög filozófus egy vendégségben észrevette, hogy az egyik vendég az egész lakoma alatt szótalan volt. Igy szólt akkor hozzá:

— Ha tudatlan vagy, okosan teszed, hogy hallgatsz, de ha tudós vagy, akkor oktalanul.

*

Schopenhauer Artur (1788—1860) a XIX. század embergyülölő nagy német filozófusának különcködő természete volt. Nem szerette a társaságot, mindig egyedül étkezett. Mikor élte alkonyán a Majna melletti Frankfurtban lakott, abba a szállóba járt étkezni, ahol csupa katonatiszt volt a törzsvendég. Mielőtt ebédje elfogyasztásához hozzáfogott volna, tányérja elé az asztalra mindig letett egy aranyat, s mikor eltávozott, felvette és zsebretette. Igy ment ez egy álló esztendeig, minden nap.

Végre a szomszéd asztalnál étkező tisztek egyike, aki társaival fogadott, hogy megtudja, mi a célja az aranysétáltatásnak, odament a mordarcu filozófushoz, összecsapta sarkantyuit, bemutatkozott és megkérdezte az arany rendeltetését. Schopenhauer igy felelt:

— Ezt az aranyat a szegények perselyének szántam. Azon a napon oda is adom, amikor önök egyébről is fognak beszélni, mint lóról, kutyáról és asszonyokról.

*

I. Vilmos (1797—1888) német császárnak egyik udvari vadásza gyönyörüen faragott bottal kedveskedett. Az ajándékot az uralkodó remek aranyórával viszonozta.

— Ezt meg kell köszönnöm — gondolta a vadász.

Szép kis köszönőbeszédet fogalmazott meg és az audencia előtt három napig éjjel-nappal ezt tanulta. S mégis amikor a császár előtt állt, egy árva szó se jutott az eszébe. Verejtékcseppek gyöngyöztek a homlokán s csak ennyit tudott dadogni:

— Felség ... az ön órája ... az ön órája, felség ...

A császár mosolyogva nézte a kinlódást, azután odalépett a vadászhoz és vállára ütve mondá:

— Ugy látom, kedves barátom, megállt.

*

I. Péter (1672—1725) orosz cár egy alkalommal egy szerzetessel koccintott, aki azonban nem itta ki a bort, hanem kiöntötte a földre és a földhöz vágta a poharat, mely ezer darabra tört. A cár az első pillanatban dühbe jött, de a szerzetes igy szólt:

— Ne cseppenkint, hanem ugy zuhanjon rád az Isten áldása, mint ez a kiömlő bor; ellenségeid pedig igy törjenek össsze, mint ez a pohár.

A cár erre Potserik archimandritájává tette a szerzetest.

Gróf Teleki Mihály földművelési miniszter Berlinbe érkezik.

Erdmansdorf német követ a Német-ház megnyitóünnepségén.

Petrás Jánosné, az Anyák napján kitüntetett 18 gyermekes anya.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Nézeteltérés, 40. Nem tartja helyesnek, hogy felesége, aki leánykorában egy nagyvállalat főtisztviselője volt, amikor kollegához, közvetlen főnökéhez — Levélirónkhoz — ment férjhez most két növendék-leányát ipari pályára akarja kiképeztetni. Az egyiket ki akarja tanittatni szabónőnek, a másikat kalaposnőnek. Levélirónk „nem érti", hogyan lehet igy „lefelé" irányodni. Mégis más — mondja —egy szellemi pálya s az „elvárható középosztálybeli műveltség"! — Nincs igaza, amikor ezt az eléggé korszerü elhatározást ilyen ellenségesen nézi. Mindenekelőtt: egy mai szabónő, egy mai kalaposnő igenis lehet, sőt *legyen* szellemi tekintetben is művelt. Az ipari pálya egyáltalán nem zárja ki a művelődést és az értelmes emberi életet. Aki manapság a divatszakmában érvényesülni akar, aki ott szinvonalat akar elérni és versenyképes akar lenni a divatban vezető államok iparosaival, annak nyelveket kell beszélnie, lehetőleg eleget utaznia, annak palléroznia kell az izlését, annak ismernie kell a társasági szokásokat, az ismerjen kor.- és művészettörténetet, hogy a különböző stilusokat, amelyeket a divat felvet, tudja hová tenni és tisztaságában megőrizni... Bizony, igy is lehet ipari szakmát felfogni, sőt, manapság igy is kell. És a felesége, amikor a gimnázium felsőbb osztályai s az egyetem helyett ipari pályára tereli szeretve és jómódban nevelt leányait, bizonyára ugy is képzeli, hogy azok az általános és a szakműveltségben a legmesszebbmenően helyt fognak állni akkor is, ha szabó- és kalaposnők módjára fogják megkeresni kenyerüket. Beszéljék jól meg a dolgot. Eltérő nézetek helyett: egyeztessék össze egymást nem kizáró nézeteiket.

Késő bánat. Három évi, részben boldogtalan házasság után otthagyta urát s hazament szüleihez. A részben való boldogtalanság azt jelenti, hogy csak a feleség — levélirónk volt szerencsétlen; az ura eközben ugyancsak lefölözte az életet. Most kétéves a kisleányuk. Ez a gyermek már megszületése előtt s azóta is ürügy volt arra, hogy a „munkában elfáradt férj" egyedül szórakozzék, hétvégeken, mint vidám életművész, elkocsikázzon kis autóján a szabadba, egy-egy üdülőhelyre — s az asszonyt a gyermekkel, különböző jogcimeken, a városban hagyja. Hogy hármasban drága a weekend, meg azután, hogy „nektek itt, otthon, kényelmesebb", „nekem kell egy kis gyerekmentes csend és nyugalom" hasonló kijelentésekkel készült magányos utjaira és soha az asszony szempontja, szórakozása, pihentetése és boldogitása nem jutott eszébe. Levélirónk pedig élte a jó háziasszonyok, példás feleségek és anyák életét, de magányosan — és mikor tudatára ébredt annak, hogy őt mennyire kihasználják s voltaképpen nem más, mint rabszolga — felkapta gyermekét s hazament. Üres ház fogadta hétfőn az életművész-férjet, hideg tűzhely, vetetlen ágy. Természetesen, neki nem izlik, hogy visszavetették a magányos s gondoskodásnélküli legényéletbe, lázad, bánkódik s már nagy frázisokkal járja a Canosszát felesége körül. Csak hagyja, hogy bánkódjék és csak maradjon távol minél tovább! Az az önző, szeretetnélküli ember! Büntesse, amig tudja. Amig kibirja. Akár örökre is, ha nem hiheti *joggal*, hogy minden meg fog változni ezentul életükben!

Negyvenéves. Nem győz eléggé csodálkozni — irja — a mai fiatal lányokon. Nemrégiben, például, megismerkedett egy tizenkilencévessel, aki derék és uri, előkelő hivatalba járó leány, s aki bizalmasan elmondta Levélirónknak, hogy neki — két fiu udvarol. Az egyikbe ő szerelmes, a másik pedig ő belé. Az ő ideálja neki nem mond szépeket, nem mond soha egy érzelmes szót, nem beszélt nősülésről sohasem. Csak eléggé gyakran telefonál, fius modorban mintha pajtásához beszélne s megkérdezi, akar-e délután vagy este vele idekocsizni vagy odarándulni. Ha azt mondja erre a leány: jó, akkor értejön. Ha azt mondja: nem megy, neki arra is a válasza, hogy jó, hát majd máskor, és sohasem firtatja, miért nem akart vele elmenni, vagy kivel megy el, ha nem vele. A másik fiu, az csupa bók, csupa érzelmesség, az virágot küld, egy-egy levelet ir és ezerszer tett célzást arra, hogy mennyire szeretné elvenni. Határtalanul féltékeny a másikra, akit nem ismer és nem is akar ismerni — s eközben körülveszi a leányt minden elképzelhető figyelemmel. És ő mégsem ezt szereti, hanem a másikat. Összeszoritott szájjal várja, mikor fog az a másik megpuhulni, mikor fogja végre is féltékenyen beadni a derekát. És ebből a két parallel ismeretségből — vallja a tizenkilencéves — tevődik össze számára a szerelem, a kettő, igy együtt és mégis szigoruan elkülönitve, teszi számára „elviselhetővé", talán széppé is az életet. Levélirónk, a negyvenéves asszony, kinek gyermekkora még „háboru előtt" telt le, ezen váltig csodálkozik. Ó, ezek a mai lányok, mondja. „Milyen szabadröptüek, milyen célszerüek, milyen mindentől — függetlenek, ami bennünket még kötött. Vajjon nekik van igazuk? Vagy nekünk ad igazat az élet?" — kérdezi. Azt feleljük: a kor majd eldönti, hogy a magatartásnak ez a divatja mennyit ér.

Féltékenység. Egészen elhibázott magatartás, hogy a féltékenységét ennyire kimutatja. Látja, hogy az urának annyira tetszik „az az uj doktorné", aki nemrégiben költözött lakónak házukba s aki férjével együtt társasági érintkezésbe lépett Levélirónkkal s az urával. Valahogy nem lehetett kikerülni ezt a dolgot. A „doktorné" — ahogy az ilyen fővárosból vidékre került démonhoz, vagy legalább is divatkirálynőhöz illik — „rettenetesen" kifestett, megsütögetett, bezománcolt és agyonápolt, erős francia illatszere betölti a szobát, természetesen: tulrövid szoknyákat hord, mert igen szép a lába és oly feltünő szineket rak ruhanemüben magára, hogy virit, mint a papagáj. Persze, a lénye ugyanolyan, mint ez a jellegzetes külseje. Nem tud másról beszélni, mint önmagáról. Hogy narancslét reggelizik és 1—2 szem főtt krumplit meg salátát ebédel, mivel „meghalna", ha „egy dekával is meghiznék". Ilyesmiről társalog. Azazhogy van még egy témája, de azt csak férfiakkal négyszemközt veszi elő... Jobb arról nem beszélni. Ilyen nő. És ez tetszik most az urának. Lám, milyenek a férfiak? Hát nem elkeseritő? És most mit csináljon? Eddig olyan szépen éltek. Olyan szépnek találta az ura. Ugy szerette, hogy alig festi magát, hogy nincs szüksége reá, és hogy nem él-hal a ruháért. Hogy van más beszédtárgya is, mint önmaga és a kilói. Az ura mindig azt mondta: „Neked nincs erre szükséged. Te értékes ember vagy." És most? Felvillanyozott arccal néz a doktorné után. Beszél róla, hogy igy és ugy. Szivesen van az ő társaságában... Mit csináljon? — kérdezi. Semmit se csináljon! Várjon! Eszébe ne jusson, hogy szintén ugy fesse magát, mint az! Hogy olyan rövid szoknyát hordjon, hogy oly kihivóan viselkedjék! A világért sem. Önérzetesen, öntudatosan, egy kis jelzett distanciával, nyugodtan, maradjon meg annak az urinőnek, aki eddig volt. Ne tisztelje meg démon-ismerősét azzal, hogy féltékeny reá, még ha az ura foglalkozik is vele. Meglátja, az hamar megelégeli ezt a nőt. El lehet képzelni, hogy az ember huzamosabb ideig ép idegekkel viseljen el egy ilyen élesen külsőséges, üres s jelentéktelen nőt? Ugy-e, hogy nem. Legyen egy kicsit fölényes. Mosolyogjon a dolgok felett. Ne vegye észre „őket". Inkább hivjon meg magának ugyanarra az alkalomra egy kedves és kellemes beszélgető partnert, akivel diskurálásba merül. Igenis, merüljön el, minél jobban. Okos, értelmes asszonyhoz illő társalgásba, de *úgy lássék*, hogy ez, bizony, nagyon érdekli. És hogy az az okos beszélgető partner nagyon kellemes társaságot jelent számára. Ez *lássék.* Meg fogja látni, mit szól az ura a dolgokhoz. Hogy vajjon kedve lesz-e, hogy tovább udvaroljon a szomszédasszonynak, vagy pedig ijedten gardirozni fogja-e feleségét? Igy harcolhat. De ne máskép!

VIZSZINTES:

1. Kőműves teszi. 15. Nagy franciaországi folyó. 16. Vezetőréteg — közismert francia szóval. 17. Virág — névelővel. 18. Vetélytársak. 19. Nyelvtani eset röv. 20. A vadember felenége. (Nem igaz?) 21. Elülső része. 22. Kóréh — középső betüi. 23. Ujévi „vértanu" — névelővel. 25. Papirravetés. 26. Ritkább közmondás. 27. Vége a mesének. 29. Száguld. 30. Vállalatok tömörülése a verseny kikapcsolása céljából. (Amerikában sok van.) 33. Elénekel. 34. Választ ad. 35. Cigánynévelő. 36. Lonci. 37. A rossz diák igy „készül" az órára. (Ez aztán a készültség!) 38. Palota Belgrádban. 39. Algériai város Orán és Alger között. 40. Hatással lenni. 41. Női ruhaanyag. 42. Teréz egy becézése. (Nem Teri!) 44. Szervünk. 45. Német iró (Otto). 46. Helyettesiteni. 48. Mi célból? (Csak a „-re" elmaradt belőle!) 49. Az egyik Gyurkovics fiu keresztneve. 52. Rálép. 54. A legszentebb asszony életünkben. 56. A karácsony előtti négy hét neve. 57. Országos Rádiós Egyesület. 58. Kopott. 59. Spalato mai neve. 60. A Fekete-tenger beltengerének neve (.....-tenger). 61. Francia regényiró (keresztneve hátul). 62. A te birtokodban. 63. Sic itur ad .... 64. Bellini-opera. 65. Dunne filmszinésznő keresztneve.

FÜGGŐLEGES:

1. A megfékezhetetlen, rossz kisgyerek. 2. ....-láz — a sárgaláz másik neve. 3. Utat enged. 4. Az ómama beceneve. 5. Petőfi irja a Szülőföldemen c. versében, elmult boldog ifjuságának emlékeit idézve. 6. Katafalk. 7. Farkas. 8. Földhözragadt szegény. 9. Étkező. 10. ....még az öreg cigány? — kérdi a nóta. 11. Damita keresztneve. 12. Franciaországi departement. 13. A brikett magyar neve. 14. A kóbor besenyő lantos neve Herczeg Ferenc: Pogányok c. regényében. 18. Népvándorláskori nép. 20. Menorca-sziget fővárosa. 21. Dal (idegen szó). 23. A kronométer része. 24. Franciaországi város, a Rhone mellett. 28. Finn politikus. 29. A napi főétkezés — a franciáknál. 30. A tenger legmélyebben fekvő része. 31. Tóni. 32. Szidónia. 34. Némely kórházban vezetik. 35. Gesztenye. 36. Ilyen állat az elefánt. 37. A kakas fejdisze. 39. Káosz. 40. A los-angelesi olimpiászon a százméteres sikfutás első helyezettje volt. 42. Folyadék emelésére szolgáló, középen tágabb üvegcső (lopó a magyar neve). 43. Megállapitás — amely junius 21-e után helytálló. 46. Római szám: 1506. 47. Hires német városszövetség. 48. Összesereglett. 49. Autómárka (fon.) 50. Angol város Southampton közelében. 51. Talán máshova? 53. Kopasz — névelővel. 55. Kekszet esznek mellé. 56. Vonat fut rajta. 57. Becsuk.

Beküldendő: vizszintes 26 és függőleges 5.

Rejtőzés

M É R L E G
T I T K Á R
M O H Á C S
Á R M Á N Y
T R I P L A
B O M B A Y

Fenti hat szóban egy magyar költő teljes neve rejtőzött el. Két, egymással párhuzamos vonal segitségével azonban egykönnyen megtalálhatjuk a költő nevét.

Ki ez a magyar költő?

Összetett szavak

BŐR — KÖNYV — KÖTÉS — NÉP — RAJZ — RUHA — SAROK — SEGÉD — SZÁRNY — TÁR — TEST — UT — UTCA — ZSEB.

Fenti tizennégy szóból hét összetett szó alkotható. Az összetett szavak kezdőbetüiből egy arab ruházati darab neve olvasható ki.

Mi ez?

Szótagrejtvény

A — DUS — GI — I — KA — KÓ — LUS — MAG — NI — RI — RÓ — TE — ZI — ZSI

Ebből a tizennégy szótagból hat becézett női nevet állithatunk össze. A hat becézett női név kezdőbetüiből hetedik (de nem becézett!) női nevet rakhatunk ki.

Mi ez a hetedik női név?

Szinek

AABNR
ADOÖÖRRSSVZ
AÁEGKKORRS
AACINNNRSSZ
DLÖZ

Fenti sorok mindegyike egy-egy szin betüi, csakhogy a betüket az ábécében való sorrendjük szerint állitottuk össze. Állapitsuk meg az egyes szinek nevét! A szinek nevének kezdőbetüiből egy női hajszin olvasható ki!

Mi ez a női hajszin?

Állatkert

Bécsi béke
Rövidebb
Paróka
Tudálékos
Korda Sándor
Pufók arc

Fenti sorok mindegyikében állatok rejtőznek. Az elbujt állatsereglet nevének kezdőbetüiből egy ujabb állatnevet olvashatunk ki.

A Képes Vasárnap 1940 augusztus 11-iki számában megjelent rejtvények helyes megfejtői közül jutalmat kapnak a következők:

Antony Irma, Bpest., X., Pongrác-u. 17.; Bauer Jenő, Bpest, Szőlő-u. 16.; Faragó Olga, Kiskunhalas; Hilber Sándor, Bpest, VIII., Sándor-u. 30.; Hősz András, Dunaegyháza; Járitz Győzőné, Bpest, IX., Mester-u. 22.; Kázmér Magda, Beregsurány; Kasztovszky Ferencné, Gárdony; ifj. Megyeri György, Pellérd; Sántha Margitka, Bogyiszló; Gróf Serényi Marianne, Girincs; Szabó József, Rákospalota; Szász Erzsébet, Bpest, VII., Hernád-u. 6.; Tasnádi Ferencné, Bpest, XI., Somogyi-ut 23.; Szmrecsányi Magda, Tahi; Varga László, Bpest, VI., Lázár-u. 14.

Megfejtések

az 1940 augusztus 18-i számból.

Keresztrejtvény:

FOGARASIHAVASOK
ISAR FOGAK LÓPE
ASZAL SANTANDER
TAU IGAZGAT ALE
V LUD VIV ÁPR C
OV TÉL TIGRE ÉS
LEPEREG LR JADE
UDŐ CSILLÁM LEN
NERÓ IN ADOMÁNY
TR TARAJ OLT IS
A PAL DEH LEA O
SKI VIALATA DUL
TARKÁLLIK HARRY
URNA LOGIA NEDO
ALAPTŐKEMINIMUM

Zál-lépcső: 1. Zálogház. 2. Szállitó. 3. Vizállás. 4. Jelzálog. 5. Megszáll. 6. Lekaszál.

Épitősdi: 4. Szekér. 5. Kertész. 6. Ereszték. 7. Kereszt. 8. Szeret.

Szópárlánc: Örökmozgó, Mozgókonyha, Konyharuha, Ruhafogas, Fogaskerék, Kerékagy, Agymunka, Munkaszünet, Szünetjel, Jelképes, Képeskönyv, Könyvvitel.

Szórejtvények: 1. Kupánvág. 2. Szeptember végén.

AZ ELME SPORTJA MEGFEJTÉSI HATÁRIDEJE aug. 29. (csütörtök) dél. A megfejtéseket a jövő heti számunkban (szept. 1.), a nyertesek neveit pedig a két hét mulva (szept. 8.) megjelenő Képes Vasárnapban közöljük. Megfejtések Képes Vasárnap Elmesportja cimre küldendők, Budapest V., Vilmos császár-ut 78.

Engedély.

— Igen; követhet, ha akar! (Weltschau.)

Elsötétítés idején.

— Halló, Henrik, merre vagy?! (Zürcher Illustrierte.)

Illuzió.

A szabadságos ember utazás híján odahaza élvezi az elsőosztályu vasutazás kényelmét. (Die Woche.)

A zsonglőr gyakorol.

— Hagyd már abba, János, szeretném sétálni vinni a gyerekeket. (Illustrierte Blatt.)

Albérlet.

— Kérem, a fiamat keresem. Az a diák az, aki itt lakik.
— Igazán, a fiatalember diák? Mindig azt hittem, hogy éjjeliőr. (Journal.)

Állatkertben.

— Nagypapa, ez micsoda állat?
— Várj, fiacskám, felteszem a pápaszemet, hogy jobban lássam. (Aftonbladet.)

A hajótörött tragédiája.

Kép, szöveg nélkül. (Hjemmet.)

Fő az óvatosság.

— Vigyázzon, János, egy kocsi van előttünk! (Il 420 Firenze.)

Finom hallás.

— Ejnye, hölgyeim, ugy rémlik, mintha valamelyikük tul mélyen énekelne. (Lustige Sachse.)

A hallgatag ember.

— Ez az ember mindig ilyen hallgatag?
— Dehogy. Hallgassa meg, amikor majd eszik! (Interpress.)

Benzinkútnál.

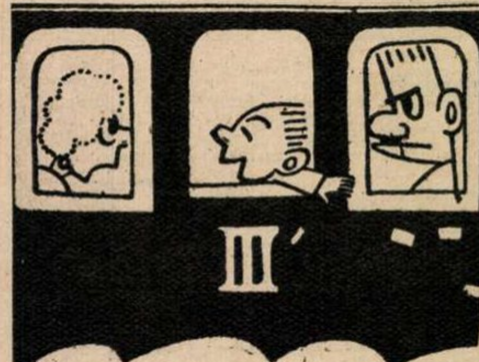
— Benzint és olajat parancsolnak?
— Dehogy. Két adag rostélyost! (Domenica del Corriere.)

Háborus játék.

— Papa, még nem szabad előbujnod. A légitámadás még tart. (Illustrierte Blatt.)

A jó gyermek.

— Fiacskám ne dobálj ki minden szemetet az ablakon!
— Nem szemét az, mama, csak a vasuti jegyek! (Le Rire.)

Jó kúra.

— Álmatlanságban szenvedek és egy barátom azt tanácsolja, hogy igyak minden félórában egy pohárka szilvóriumot.
— No és elalszol?
— Nem. De sokkal kellemesebben telik el az éjszaka. (Berliner Illustrierte.)

Bosszantó helyzet.

— Végre találok egy telefont, ahonnan beszélhetnék, de most meg nincs kinek telefonálnom. (Koralle.)

Nők férfidivatja.

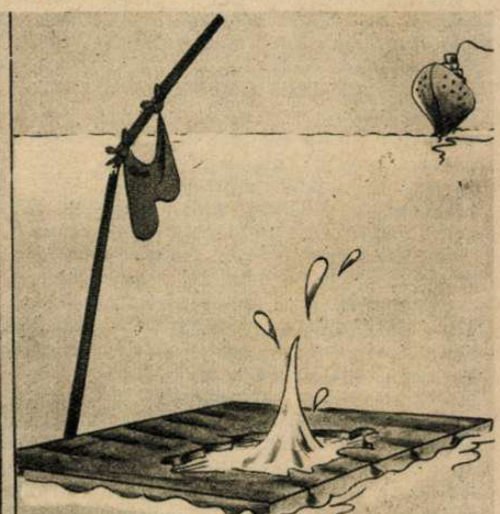

— Nézd, Kovácsné megint megelőzött bennünket! (Lustige Blätter.)

Kétes bók.

— Jöjjön fel holnap teára, egypár nagyon szép asszony is lesz nálunk.
— Ó, asszonyom, én nem a szép asszonyok kedvéért jövök, hanem magáért! (Interessante Blatt.)

A szerkesztésért BÓNYI ADORJÁN, a kiadásért Dr. KOVÁCS DEZSŐ felelős. (Megjelenik hetenként. Egyes példány ára 20 fillér, előfizetés külön postai kézbesitéssel egy hóra 88 fill., negyedévre 2.64 pengő.) Pesti Hirlap R. T. kiadása, Légrády Testvérek R. T. nyomása, Budapest, V. ker., Vilmos császár-ut 78. Nyomdaigazgató: KERTÉSZ ÁRPÁD. 1940 aug. 7